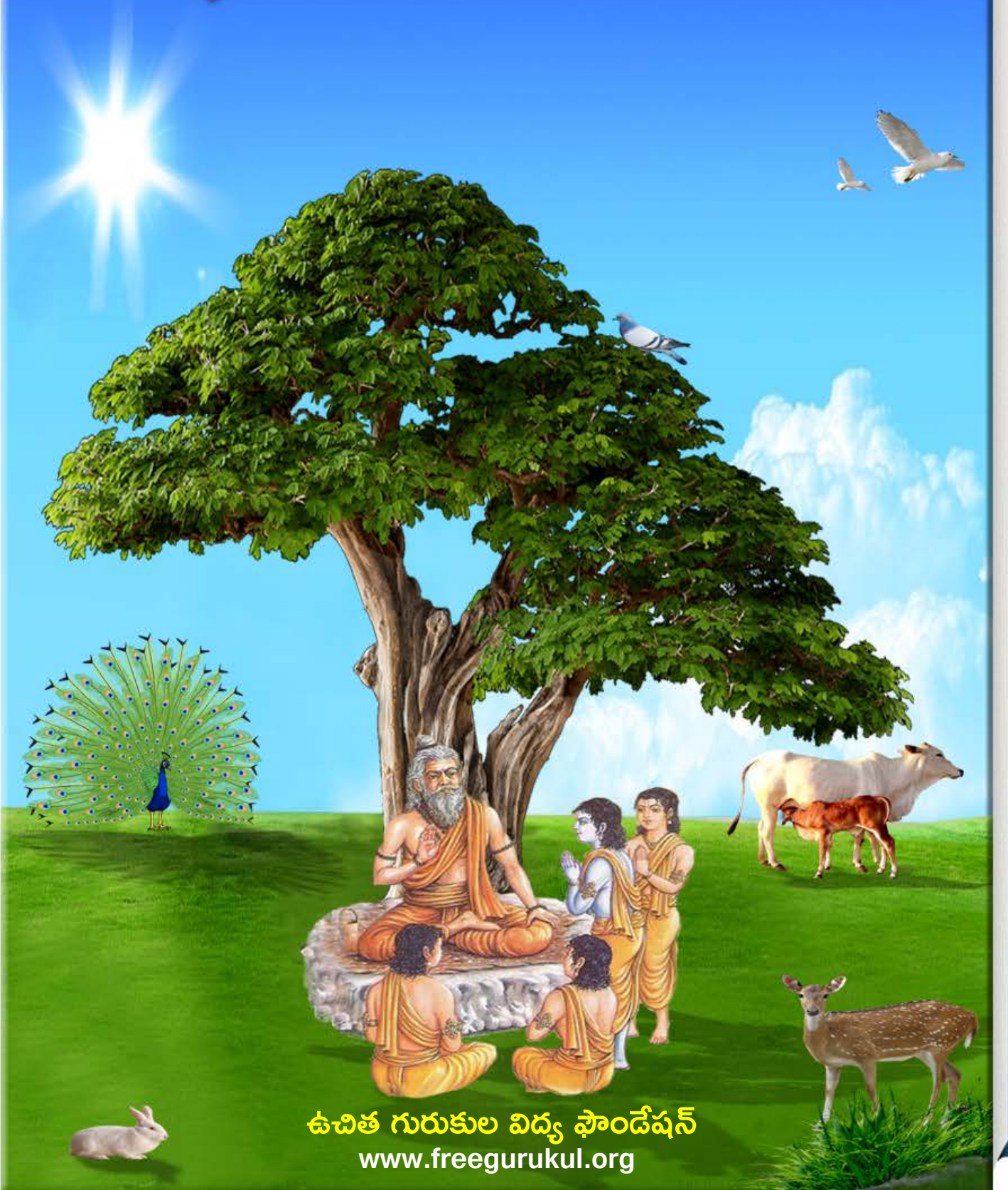

గురువులు

సౌందర్యలహరి

ఉచిత గురుకుల విద్య ఫౌండేషన్
www.freegurukul.org

సదాశివ సమారంభం

గురు దక్షిణామూర్తి

గురు వేదవ్యాస మహర్షి

గురు శుక మహర్షి

గురు నారద మహర్షి

గురు వాల్మీకి మహర్షి

గురు శ్రీకృష్ణ

శంకరాచార్య మధ్యమాం

గురు రుద్రాత్రేయ

గురు బాలాబల

గురు గౌతమీ బుద్ధ

గురు ఆదిశంకరాచార్య

గురు రామానుజాచార్యులు

గురు జ్ఞానేశ్వర్

గురు రవిదాస్

గురు కబీర్ దాస్

గురు చైతన్య మహా ప్రభువు

గురు నానక్

గురు రాఘవేంద్ర స్వామి

గురు విరభద్రాచార్యులు

యోగి వేమన

అస్మదాచార్య పర్యంతాం

గురు వైలింగ్ స్వామి

గురు లాహీరి మహాశయ

గురు రామకృష్ణ పరమహంస అమ్మ శారదా దేవి

గురు వివేకానంద

గురు సాయిబాలా

గురు అర్జున్

గురు రమణ మహర్షి

గురు యోగానంద

గురు భక్తవేదాంత ప్రభుపాద

గురు మళయాళ స్వామి

గురు విద్యాప్రకాశానందగిరి

గురు చంద్రశేఖర పరమాచార్య

వందే గురుపరంపరాం..

“ఉచిత గురుకుల విద్య ఫౌండేషన్” ద్వారా విలువలు, నైపుణ్యాలతో కూడిన విద్య ఉచితంగా + సులభంగా + ఆకర్షణీయంగా + నాణ్యతతో కూడి అందించే సేవా కార్యక్రమంలో భాగంగా ఈ పుస్తకాన్ని **ఇంటర్నెట్** నుంచి సేకరించి అందిస్తున్నాము. సేకరణ కర్త పేరు మాకు తెలియరాలేదు, అయినా వారు మంచి సేవ చేసారు కావున ఇందుకు మేము వారికి కృతజ్ఞత తెలియచేసుకుంటున్నాము.

సాయి రామ్ వారి సేవల విస్తరణలో భాగంగా ఈ ఫౌండేషన్ స్థాపించబడినది. దీనిద్వారానే అన్ని సేవలు అందించబడును. ఇటువంటి పుస్తకాలు మీరు వ్రాసినట్లయితే (లేక) సేకరిస్తే మాకు తెలియచేయండి. మేము ప్రతి విద్యార్థికి ఉచితంగా అందేలా చేస్తాము, తద్వారా ఉన్నత విలువలు, నైపుణ్యాలు కలిగిన విద్యార్థులను మన దేశానికి అందించవచ్చు. మాతో కలిసి నవ భారత నిర్మాణ కార్యక్రమంలో పనిచేయుటకు, భాగస్వామ్యం అగుటకు ఆసక్తి ఉంటే సంప్రదించగలరు.

ఈ గ్రంథాలను ఉచితంగా ఆన్ లైన్ లో చదువుటకు, దిగుమతి(డౌన్లోడ్) చేసుకొనుటకు గల మార్గాలు:

- 1) ఉచిత గురుకుల విద్య ఫౌండేషన్ వెబ్ సైట్ : www.freegurukul.org
- 2) సాయి రామ్ వెబ్ సైట్ : <https://sites.google.com/site/sairealattitudemanagement>
- 3) మొబైల్ ఆప్: Free Gurukul

గమనిక: భక్తి,జ్ఞాన,ధర్మ ప్రచారార్థం ఉచితంగా eBook రూపంలో **ఇంటర్నెట్** నుంచి సేకరించి ఇవ్వడం జరిగింది. ఇది లాభార్జన దృష్టిలేని ఉచిత సేవ. ఈ సేవలో అంతర్జాలంలోని(ఇంటర్నెట్) లైసెన్సు / కాపీరైటు అభ్యంతరాలు లేనివి అనుకొన్న పుస్తకాలను గ్రహించటం జరిగినది. అనుకోకుండా ఏవైనా అభ్యంతరకరమైనవి ఉన్నచో మాకు తెలుప మనవి, వాటిని తొలగించగలము అని మనవి చేసుకొంటున్నాము.

Website: www.freegurukul.org

Mobile App: Free Gurukul

email: support@freegurukul.org

Facebook: www.facebook.com/freegurukul

Helpline/WhatsApp: 9042020123

“ మన లక్ష్యం: విలువలు, నైపుణ్యాలతో కూడిన విద్య అనేది ఉచితంగా + సులభంగా + ఆకర్షణీయంగా + నాణ్యతతో కూడి అందరికీ అందించబడాలి “

ఉచిత గురుకుల విద్య ఫౌండేషన్ – Free Gurukul Education Foundation

సర్వం పరమాత్మ పాద సమర్పణమస్తు

శ్రీ లలితాంబికాయై నమః
 శ్రీ శంకర భగవత్పాద కృత
 సౌందర్యలహరి

శ్లో॥ శివ శృక్త్యాయుక్తోయది భవతి శక్తః ప్రభవతుం
 న చే దేవం దేవో నఖలు కుశలః స్పన్దితు మపి
 అతస్త్వా మారాధ్యాం హరిహర విరిణ్ణాదిభిరపి
 ప్రణంతుం స్తోతుంవా కథ మకృత పుణ్యః ప్రభవతి. 1

సర్వశక్తి స్వరూపిణిమైన, ఓ భగవతీ! సర్వమంగళ కారుడయిన శివుడు జగన్నిర్మాణ శక్తివయిన నీ ప్రమేయం లేకపోతే కాని జగాలను సృష్టించటానికి సమర్థుడు కాడు. అలా నీ ఆ దేవుడు తాను కదలటానికి సైతం అశక్తుడు. కాబట్టి హరి హర బ్రహ్మాదుల చేతను పూజింపదగిన నిన్ను మ్రొక్కటానికిగాని, స్తుతించటానికిగాని గతజన్మలో పుణ్యం చేయని వ్యక్తి ఎలా సమర్థుడవుతాడు? కాడు.

శ్లో॥ తనీయాంసం పాంసుం తవచరణ పజ్కేరుహ భవం
 విరిణ్ణే స్సశ్చేన్వ్వి విరచయతి లోకా నవికల్మ
 వహత్యేనం శౌరిః కథమపి సహస్రేణ శిరసాం
 హరః సంక్షుద్వేనం భజతి భస్మోద్దూళనవిధిమ్. 2

ఓ శివానీ! బ్రహ్మదేవుడు నీ చరణకమలాలలో పుట్టిన కింవిత్తు పరాగాన్ని గ్రహించి లోకాలను ఎలాటి వైకల్పం లేకుండా సృష్టిస్తాడు. ఈ యింఛుక పాదరేణువు వల్లనే శ్రీమహావిష్ణువుకూడ తన వేయి శిరస్సులతో ఆదిశేషుడై కష్టంతో మోస్తున్నాడు. దానినే పరమశివుడు చక్కగా మెత్తి తన శరీరంపై విభూతిగా పూసుకుంటున్నాడు.

శ్లో॥ అవిద్యానా మస్తస్తిమిర మిహిరద్వీపనగరీ
 జడానాం చైతన్యస్తబక మకరన్ద స్రుతి ర్భురీ
 దరిద్రాణాం చిన్తామణిగుణనికా జన్మజలధౌ
 నిమగ్నానాం దంష్ట్రా మురరిపు వరాహస్య భవతి. 3

ఓ మాతా! నీ పాదరేణువు అజ్ఞానాంధకారాన్ని పోగొట్టే సూర్యుడు ఉదయించే ద్వీపంలోని పట్టణం వంటిది. అలాగే మందబుద్ధులైన జడులకు జ్ఞానమనే పూదేనె ప్రవాహం అవుతోంది. అలాగే నీ పాద జన్ము, దరిద్రులకు, సకలసంపదలనిచ్చే చింతామణుల శ్రేణి అవుతోంది. అంతేగాక జనన మరణ

సంసారరూపమైన సాగరంలో మునిగి దరిగానక తపించే వారికి - ఆ విష్ణువు అవతారమైన ఆదివరాహస్వామి కోర అయి ఉద్ధరిస్తోంది.

శ్లో॥ త్వదన్యః పాణిభ్యా మభయవరదో దైవతగణః
 త్వమేకా నైవాసి ప్రకటిత వరాభీత్యభినయా
 భయాత్త్రాతుం దాతుం ఫలమపిచ వాశ్చా సమధికం
 శరణ్యే లోకానాం తవహిచరణా వేప నిపుణా. 4

భవానీ! లోకరక్షకా! నీకంటె యితరులైన ఇంద్రాదులైన దేవతాగణం తమ హస్తాలలో అభయ వరముద్రలను ధరించి వున్నారు. నువ్వు మాత్రం హస్తాలచేత వెల్లడింపబడిన వరాభయముద్రలను ధరించేదానవు కానే కాదు! ఎందుకంటే, ఓ అంబా! నీ పాదాలు మాత్రమే భక్తులను భయం నుంచి రక్షించటానికి, కోరిన దానికన్నా అధిక ఫలాన్ని ఒసగటానికి సామర్థ్యం కలవి అని తెలియనవుతోంది.

శ్లో॥ హరి స్త్వామారాధ్య ప్రణత జన సౌభాగ్య జననీం
 పురా నారీ భూత్వా పురరిపు మపి క్షోభమనయత్;
 స్మరోఽపి త్వాం సత్వా రతినయన లేహ్యేన వపుషా
 మునీనా మవ్యస్తః ప్రభవతి హి మోహాయ మహతామ్.5

ఓ శాంభవీ! భక్తజనులకు సౌభాగ్యాన్ని ప్రసాదించే నిన్ను పూర్వం శ్రీహరి ఆరాధించి మోహనాంగియై త్రిపురాలను తెగటార్చి క్రోధావిష్టుడైన శివుడికి మనస్సులో కామవికారాన్ని కలిగించి క్షోభపెట్టాడు. అలాగే మన్మథుడు నిన్ను కొలిచి తన సతి రతీదేవి కన్నులకు చూరగొనదగ్గ సౌందర్యంగల శరీరంగలవాడై, అలాటి రూపుతో అరణ్యాలలో తపస్సు చేసుకొనే మునుల మనస్సులలో కామాభిలాష కలిగించటానికి సమర్థుడైనాడు. ఆహా! నీ ప్రసాద మహత్తు అద్భుతం కదా!

శ్లో॥ ధనుఃపౌష్ఠం మౌర్వీ మధుకరమయీ పంచవిశిఖాః
 వసన్త స్సామన్తో మలయమరు దాయోధన రథః
 తథాఽప్యేకస్సర్వం హిమగిరిసుతే కామపి కృపామ్
 అపాజ్ఞాత్తే లబ్ధ్వా జగదిద మనజ్ఞౌ విజయతే. 6

ఓ కళ్యాణీ ! మన్మథుడి ధనుస్సు పువ్వులతో రూపొందించబడినది; అల్లెత్రాడు తుమ్మెదలు చేరినది, బాణాలు ఐదు మాత్రము, ఆతడి చెలికాడు జడుడైన వసంతుడు. మలయమారుతం అతని యుద్ధరథం: ఇలా అసమర్థులైన పరికరాలు కలిగిన మన్మథుడు అనంగుడు, బలిష్ఠమైన మేనులేని

వాడైవుండీ నిన్నారాధించి నీ కడకంటి కటాక్షంతో చెప్పనలవికాని నీ దయను పొంది యీ జగత్తు సంతటిని జయిస్తున్నాడు.

శ్లో॥ క్షణత్కాశ్చీదామా కరికలభ కుంభస్తనసతా
 పరిక్షీణామధ్యే పరిణత శరచ్చంద్రపదనా
 ధనుర్బాణాన్ పాశం సృణి మపి దధానా కరతలైః
 పురస్తా దాస్తాం నః పురమథితు రాహో పురుషికా. 7

మ్రోగుచున్న మణుల, బంగారు మొలనూలు కలదీ, గున్న ఏనుగు కుంభస్థలాలతో సాటివచ్చే కుచముల బరువు కాస్త ముందుకు వంగినదీ, సన్నని నడుము కలదీ, శరత్కాల పూర్ణచంద్రుడివంటి మొహము కలదీ, చెరకు వింటిని పుష్పబాణాలను పాశాన్ని అంకుశాన్ని ధరించినదీ, త్రిపురాలను మట్టిపెట్టిన శివుడి అహంకార స్వరూప ఐన భగవతీదేవి మా ఎదుట సుఖాసీనయై ప్రత్యక్షమవుగాక!

శ్లో॥ సుధాసిన్ధోర్మధ్యే సురవిటపివాటీపరివృతే
 మణిద్వీపే నీపోపవనవతి చింతామణిగృహే
 శివాకారే మశ్నే పరమశివవర్యభృనిలయామ్.
 భజన్తి త్వాం ధన్యాః కతిచన చిదానన్దలహారీమ్. 8

ఓ జగన్నాథా! అమృతసముద్రం నడుము నెలకొన్న రత్నాల దీవిలో కల్ప వృక్షాల వరుసతో చుట్టబడినదైన కదంబచెట్ల వూతోటలలో చెలువొందే చింతామణులతో నిర్మితమైన గృహంలో, శక్తిరూపమైన (త్రికోణపు) మంచములో, శివ వర్యంక నిలయపై నిరతిశయానంద ప్రవాహ రూపమైన నిన్ను కొందరు ధన్యులు మాత్రం సేవిస్తున్నారు. (అందరికీ సామాన్యంగా నీ సేవ లభించదని భావం.)

శ్లో॥ మహీం మూలాధారే కమపి మణిపూరే హుతవహం
 స్థితం స్వాధిష్ఠానే హృది మరుత మాకాశ ముపరి
 మనోఽపి భూమధ్యే సకలమపి భిత్త్వా కులపథం
 సహస్రారే వద్యే నహ రహసి పత్యా విహరసే. 9

ఓ వరాశక్తి ! నువ్వు మూలాధారం చక్రంలో భూతత్త్వమును, మణిపూర చక్రంలో వున్న ఉదకతత్త్వాన్ని, స్వాధిష్ఠాన చక్రంలోని అగ్నితత్త్వాన్ని, అనాహత చక్రంలోని వాయుతత్త్వాన్ని, అంతకు పైనవుండే విశుద్ధచక్రంలోని ఆకాశ తత్త్వాన్ని, కనుబొమల నడుమనుండే ఆజ్ఞాచక్రంలోని మనస్తత్త్వాన్ని

వీడి, సుషుమ్నా మార్గాన్ని చేదించుకొని సహస్రార కమలంలోని నీ భర్త ఐన సదాశివుడితో కూడి రహస్యంగా క్రీడిస్తున్నావు.

శ్లో॥ సుధాధారాసారై శ్చరణ యుగళాస్తర్విగళితైః
 ప్రపఞ్చం సిఞ్చన్తీ పునరపి రసామ్నాయ మహాసః,
 అవాప్య స్వాంభూమిం భుజగనిభమభ్యుష్టవలయం
 స్వమాత్మానం కృత్వా స్వపిషి కులకుణ్డే కుహరిణి. **10**

ఓంకారరూపిణీ ! నీ పాదపద్మాల రెంటి మధ్యప్రదేశంనుంచి ప్రవించే అమృత ధారలచేత ప్రపంచాన్ని తడుపుతూ అమృత కాంతిచే వెలుగొందే చంద్రుణ్ణి వీడి స్వస్థానమైన ఆధారచక్రాన్ని మరల ప్రాపించి, దాన్లో స్వస్వరూపాన్ని సర్పం మాదిరి కుండలాకారంగా గావించి తామర దుద్దు నడుమన సన్నని రంధ్రంవలె ఎంతో సూక్ష్మమైన పృథివీతత్త్వంలో కుండలినీ శక్తివై నిద్రిస్తావు.

శ్లో॥ చతుర్భి శ్రీకణ్డై శ్శివయువతిభిః పఞ్చభిరపి
 ప్రభిన్నాభి శ్చమ్పార్శ్వవభిరపి మూలప్రకృతిభిః
 చతుశ్చత్వారింశ ద్వసుదళ కలాశ్రత్రివలయ
 త్రిరేఖాభి స్సార్థం తవ శరణకోణాః పరిణతాః. **11**

అమ్మా శ్రీదేవీ ! నలుగురు శివులతోను, శివుడికంటే వేరైన ఐదుగురు శివ శక్తులతోను, తొమ్మిది మూలప్రకృతులతోను, అష్టదళం, షోడశదళం, మేఖలాత్రయం, భూపురం అనే వాటితోను కూడి నీకు నివాసస్థానమైన శ్రీచక్రం యొక్క కోణాలు సలభై నాలుగు సంఖ్య గలవిగా పరిణమించి వున్నవి. (నాలుగు శివచక్రాలతోను, ఐదు శక్తి చక్రాలతోను కూడి తొమ్మిది చక్రాలతో సాంపారు తోందని భావం)

శ్లో॥ త్వదీయం సౌందర్యం తుహినగిరికన్యే తులయితుం
 కవీంద్రాః కల్పంతే కథమపి విరిశ్చే ప్రభృతయః
 యదాలోకౌత్సుక్యా దమర లలనాయాన్తి మనసా
 తపోభి ర్ద్వప్రోపామపి గిరిశ సాయుజ్య పదవీమ్. **12**

ఓ హైమవతీ! నీ లావణ్యాన్ని, సౌందర్యాన్ని సరిపోల్చి వర్ణించటానికి బ్రహ్మ కవివరేణ్యులు ఎంత ప్రయత్నించినా సమర్థులు కాకున్నారు. నిన్ను ఎలానూ వర్ణించలేకున్నారు. (ఊర్వశి, తిలోత్తమ మొదలైన అష్టరసలు) అలాటి లోకోత్తర నీ సౌందర్యాన్ని విచూడ కుతూహలం గలవారై ఆ నీ అందంతో తాము

కించిత్తూ సరిరాక పోయినవారై, తవస్సులచేత కూడ పొందరానిదైన పరమశివుడితోడి సాయుజ్య స్థానాన్ని మనస్సుచేత పొంద యిష్టపడుతున్నారు.

శ్లో॥ నరం వర్షీయాంసం నయనవిరసం సర్కసు జడం
 తవాపాజ్ఞాలోకే వతిత మనుధావన్తి శతశః
 గలద్యేణీబంధాః కుచకలశ విస్త్రస్త సిచయాః
 హఠాత్ప్రత్యు త్కాంచ్యో విగళిత దుకూలా యువతయః.13

ఓ భవానీ ! నీ కడకంటి చూపుకు పాత్రమైనవాడు ఎంత ముదుసలి ఐనా, వికారరూపుడైనా, విరసుడైనా వందలాది యువతులు అతగాడినే వలచి, మోహిస్తారు.

శ్లో॥ క్షీతో పట్టుభ్రాశ ద్విసమధిక పంచాశదుదకే
 హుతాశే ద్వాపష్టి శ్చతురధిక పంచాశ దనిలే
 దివి ద్విష్టత్రింశ స్మనసి చ చతుష్షష్టి రితి యే
 మయూఖాస్తేషో మప్యవరి తవపాదంబుజ యుగమ్.14

ఓ శంకరీ ! భూతత్త్వమందు ఏభై ఆరు, జలతత్త్వంలో ఏభైరెండు, అనిలునిలో అరవైరెండు, వాయువులో ఏభైనాలుగు, దివిలో డభైరెండు, మనస్సులో అరవై నాలుగు సంఖ్యగలవై నీ చరణ కిరణాలు వెలుగొందుచున్నవి. ఆ ఆరింటికి పైన సహస్రదళకమల మధ్యంలో వర్తించే చంద్రబింబాత్మకమై బైందవ స్థానమనే పేరు గల అమృత జలధితో నీ పాదపద్మయుగం ప్రకాశిస్తోంది.

శ్లో॥ శరణ్యోత్సాన్న శుద్ధాం శశియుత జటాజూట మకుటాం
 వరత్రాసత్రాణ స్ఫటిక ఘటిక పుస్తక కరామ్
 సకృన్నత్వా సత్వా కథమివ సతాం సన్నిదధతే
 మధుక్షీర ద్రాక్షా మధురిమ ధురీణాః ఫణితయః 15

మాతా! శరణ్యుల చంద్రికవలె శుద్ధమైనదానవూ, నెలవంకతోకూడిన జటాజూటమే కిరీటముగా గలదానవూ, వరాభయముద్రలు, అక్షమాలా పుస్తకాలను ధరించినదానవూ ఐన నిన్ను ఒక్కసారైనా నమస్కరించిన కవీశ్వరులకు వూదేనియతో, గోక్షీరంతో, ద్రాక్షాఫలాలతో సాటివచ్చే మాధుర్యాన్ని పహించిన మధురవాక్కులు ఎలా ప్రాపించకుండా వుంటవి ? (అలాటి వాక్కులు ప్రాప్తించునని భావం)

శ్లో॥ కవీంద్రాణాం చేతః కమలవన బాలాతప రుచిం
 భజన్తే యేసంతః కతిచి దరుణామేవ భవతీమ్
 విరిశ్చే ప్రేయస్యా స్తరుణ తరశృభ్నారలహారీ
 గభీరాభిర్వాగ్భి ర్విదధతి సతాం రజ్జనమమీ.

16

శాంభవీ ! వద్మాకు బాలసూర్యుని లేత ఎండ మాదిరి కవుల మనోపద్మాలకు వికాసాన్ని కలిగించే అరుణమయిన నిన్ను ఏ సత్పురుషులు సేవిస్తారో వారు శారదా ప్రసాద లభ్యమైన శృంగారరస గంభీరాలైన సుభాషితాలచేత సభాసదులైన సుజనులకు హృదయరంజనం గావిస్తూన్నారు.

శ్లో॥ నావిత్రిభిర్వాచాం శశిమణి శిలాభజ్గరుచిభిః
 వశిన్యాద్యాభిస్తాం సహజనని సశ్చిస్తయతి యః
 స కర్తా కావ్యానాం భవతి మహతాం భజ్గిరుచిభిః
 వచోభిర్వాగ్భి వదన కమలామోద మధురైః.

17

ఈశ్వరీ ! వాక్కుల నొసగునట్టియు , చంద్రకాంత మణుల శకలాల వలె ముఖకాంతి గలగినట్టి ఐన వశిన్యాది శక్తులచే సేవించ బడుతున్న నిన్ను ఎవరు చక్కగా ధ్యానిస్తాడో అతడు కాళిదాసు మొదలైన కవుల యొక్క కవిత్వ రచన మాదిరి రుచిమంతాలై సరస్వతీదేవి యొక్క ముఖ కమల పరిమళాలను వెదజల్లే మృదువైన వాగ్గుంభనలతో సమర్థుడై కవితల్లజు డవుతున్నాడు.

శ్లో॥ తనుచ్ఛాయాభిస్తే తరుణ తరణీ శ్రీ సరణిభిః
 దివం సర్వాముర్వీ మరుణిమ నిమగ్నాం స్మరతి యః
 భవన్తస్య త్రస్యద్వనహరిణ శాలీన సయనాః
 సహోర్వశ్యా వశ్యాః కతికతి స గీర్వాణ గణికాః.

18

అమ్మా, భగవతీ! బాలసూర్యుని కాంతిని బోలిన నీ మేని కెంజాయలచే భూమ్మాకాశాలు కెంపు జిగుల మున్నీటిలో మునిగిన వానినిగా ఎవడు స్మరిస్తాడో అతడికి మిగుల బెదరిన లేడికన్నుల అప్పరస కన్యలు ఊర్వశి లోసగు వారెందరెందరు వశ్యులు కారు ? అందరూ వశులవుతారు.

శ్లో॥ ముఖం బిన్దం కృత్వా కుచయుగ మధన్తస్యతదధో
 హారార్థం ధ్యాయేద్యో హరమహిషి తే మన్మథ కలామ్
 సనద్య స్సంక్షోభం సయతి పనితా ఇత్యతి లఘు

త్రిలోకీ మువ్వ్యాసు భ్రమయతి రసీస్తుస్తన యుగామ్.19

ఓ శర్వాణి ! నీ ముఖమును బిందువుగా చేసి, దాని క్రింద కలచయుగము నుంచి, దాని క్రింద త్రికోణముంచి నీ మన్మథకల నెవడు ధ్యానిస్తాడో అతడు మరుక్షణానే వనితలను సంక్షోభితలను చేస్తున్నాడనటం మాత్రమే కాదు. ఈ ముల్లోకాలనే భ్రాంతినొంద మోహ కలగియున్నాడు.

శ్లో॥ కిరన్తి మణ్ణేభ్యః కిరణ నికురుమ్బామ్పుతరసం
హృది త్వా మాధత్తే హిమకర శిలామూర్తి మివ యః
స సర్వాణాం దర్శం శమయతి శకుంతాధిప ఇవ
జ్వరప్లుష్టాన్ దృష్ట్వా సుఖయతి సుధాధార సిరయా.20

ఓశ్రీకరీ ! సర్వావయవాలనుంచి చిమ్ముచున్న కాంతిసుధను ఏ సాధకుడు చంద్రకాంతమణి నిర్మిత దేహం గల ప్రతిమ వలె హృదయంలో ప్రతిష్ఠించి ధ్యానిస్తూన్నాడో అతడు గరుత్మంతుడిలా సర్వాల దర్శాన్ని శమింపచేస్తున్నాడు. జ్వర తీవ్రతచేత ఎంతో తాపం చెందే రోగులను అమృత నాడి ఐన తన చల్లని చూపుచేత జ్వరబాధను తొలగించి సుఖాన్ని, హాయిని కలిగిస్తున్నాడు.

శ్లో॥ తటిల్లేఖా తన్వీం తపనశశి వైశ్వానరమయీం
నిషణ్ణాం షణ్ణామవ్యవరి కమలానాం తప కలామ్
మహావద్మాటవ్యాం మృదితమలమాయేన మనసా
మహాస్తః పశ్యంతో దధతి పరమాహ్లాదలహరీమ్. 21

ఓ సర్వమంగళా! మెరపుతీగవలె సూక్ష్మమై సుదీర్ఘమై సూర్యచంద్రాగ్ని రూపమై, క్షణప్రభమైనదీ, షట్పక్రాలకు పైన సహస్రారంలో మహావద్మాటవిలో కూర్చున్న నీ సౌదాఖ్య అనే బైందవీ కళను మహాత్ములు, పరిపక్వచిత్తులు పరమా ఆనంద అహారిగా ధరిస్తున్నారు. అంటే నిరతిశయానందాన్ని ఎల్లప్పుడు పొందుతున్నారని భావం.

శ్లో॥ భవాని తపం దాసే మయి వితర దృష్టిం సకరుణాం
ఇతి స్తోతుం వాంఛన్ కథయతి భవాని త్వమితియః
తదైవ త్వం తస్మై దిశసి నిజసాయుజ్యవదవీం
ముకుంద బ్రహ్మాండ్ర స్ఫుట మకుట నీరాజిత వదామ్.22

తల్లీ ఓ శాంకరీ ! నీ దాసుడనైన నా యందు దయాదృష్టి చూపుము, అని ఉపాసకుడు ప్రార్థించబోయి సగం పలుకులు చెప్పబోయేటంతలో ఆతడికి ముకుంద బ్రహ్మాండ్రుల రత్నకిరీటాలచేత నీరాజనం గావించబడే నీ పాదపద్మాలు గలదైన నీ సాయుజ్యస్థానాన్ని అతడికి ఇస్తున్నావు.

శ్లో॥ త్వయా హృత్వా వామం వపు రపరితృప్తేన మనసా
శరీరార్థం శంభో రపరమపి శజో హృతమభూత్,
యదేత త్వద్రూపం సకల మరుణాభన్రిత్రీ నయనం
కుచాభ్యా మానస్రం కుటిల శశి చూడాల మకుటమ్. 23

ఓ లోకమాతా ! నీవు శివుని శరీర వామభాగాన్ని గ్రహించి తనివితీరని మనస్సుతో తక్కిన సగంకూడ గ్రహించావని నేను తలచుచున్నాను. ఎందుకంటే నీ శరీరమంతా ఉదయకాలంలోని బాలభాసుడి కాంతితో సాటివచ్చేకెంపు కాంతులతో ఒప్పారుతూ, త్రినేత్రములు , పాలిండ్ల జంటచే యిండుక ముందుకు పంగినట్లు కనబడుతూ, వంపుతిరిగిన చంద్రకళను శిరోమణిగా గల కిరీటంతో విరాజిల్లుతూన్నావు.

శ్లో॥ జగత్సూతే ధాతా హరిరవతి రుద్రః క్షవయతే
తిరస్కుర్వ న్నేతత్స్వమపి వపురీశ స్తిరయతి
సదాపూర్వ స్సర్వం తదిద మనుగృహ్లాతి చ శివః
తవాజ్ఞా మాలంబ్య క్షణచలితయోర్భ్రూ లతికయోః. 24

అమ్మా! బ్రహ్మ యీ విశ్వాన్ని సృష్టిస్తూన్నాడు. మహావిష్ణువు రక్షిస్తూన్నాడు. రుద్రుడు విశ్వాన్ని లయింప చేస్తూన్నాడు. పరమేశ్వరుడు యీ బ్రహ్మవిష్ణురుద్రులను తనలో లీనం చేసుకొని మహేశ్వరతత్త్వంలో అంతర్భూతం చేస్తూన్నాడు. ఇలా యీ బ్రహ్మాండం లయమయిపోతోంది. సదాశివుడు యిదంతా క్షణవికాసంగల నీ కనుబొమల ఆజ్ఞను పొంది యీ నాలుగు తత్త్వాలను అనుగ్రహించి వారితో మళ్లా యథావిధిగా యీ బ్రహ్మాండ స్పష్ట్యాది కార్యాలు జరిపిస్తూన్నాడు. ఇదంతా నీ కనుబొమల కదలిక చేతనే కలుగుతున్నదని భావం.

శ్లో॥ త్రయాణాం దేవానాం త్రిగుణ జనితానాం తవశివే
భవేత్పూజా పూజా తప చరణయో ర్యా విరచితా
తథాహి త్వత్పాదోద్వహన మణి పీఠస్య నికటే
స్థితా హ్యేతే శశ్వ స్మక్మళిత కరోత్రంసమకుటాః. 25

ఓ మహారాజ్ణీ ! నీ పాదారవిందములకు గావించే పూజే నీ త్రిగుణాలవల్ల జనించినవారైన త్రిమూర్తులకు చేసే పూజ. వేరైనది పూజ కాబోదు. ఎందుకంటే నీ పాదాలను సదా వహిస్తూన్న నవరత్న ఖచిత పీఠానికి సమీపంలో నీ కనకరత్న సింహాసనం చెంత చేరి హస్తాలు మోడ్చి, తమ శిరములందలి రత్నకిరీటాలలో జోడించి మొక్కుతూ యీ త్రిమూర్తులు సదా నీ ఆజ్ఞను వర్తించుచున్నారు కదా!

శ్లో॥ విరిళ్ళిః పంచత్వం ప్రజతి, హరి రాష్ట్రోతి విరతిం,
 వినాశం కీనాశో భజతి, ధనదో యాతి నిధనమ్
 వితంద్రీ మాహేంద్రీ వితతిరపి సమ్మీలితదృశా
 మహాసంహరోఽస్మిన్ విహరతి సతి త్వత్పతిరసౌ. 26

అమ్మా ! భైరవి! మహావ్రతయం సంభవించిన సమయంలో బ్రహ్మపంచత్వం (మృతి) పొందుతున్నాడు. మహావిష్ణువు విశ్రాంతి పొందుతున్నాడు. యముడు నాశమవుతున్నాడు. కుబేరుడు కాలధర్మం పొందుతున్నాడు. ఇంద్రాది దేవతలు కన్నుమూస్తున్నారు. కాని ఓ పతివ్రతా ! ఈ సహస్రదళ కమలంలో కన్పట్టుతూ నీ భర్త సదాశివుడు విశృంఖలుడై స్వేచ్ఛగా విహరిస్తున్నాడు.

శ్లో॥ జపో జల్ప శ్శిల్పం సకలమపి ముద్రావిరచనా
 గతిః ప్రాదక్షిణ్య క్రమణ మశనాద్యాహుతి విధిః
 ప్రణామ స్సంవేశ స్సుఖమఖిల మాత్మార్పణ దృశా
 సవర్యా పర్యాయ స్తవభవతు యన్నే విలసితమ్॥ 27

విశ్వమతా ! ఆత్మార్పణ దృష్టితో నేను చేసే వాక్ సల్లాపం నీ మంత్ర జపంగాను, నా హస్తవిన్యాసమంతా ముద్రారచనగాను, నా స్వేచ్ఛాగమనం నీకు గావించే ప్రదక్షిణగాను, నా భోజనాదులు ఆహుతిగాను, నా పరుండటం ప్రణామంగాను, సుఖకరమైన నే గావించే చేష్టావిలాసమంతా నీకు సమగ్రమై సంతోషదాయకమైన పూజగాను అవుగాక!(అలా అయ్యేట్లు నువ్వు నన్ను కరుణించు తల్లీ అని భావం.)

శ్లో॥ సుధా మప్యోస్వాద్య ప్రతిభయ జరామృత్యు హరిణీం
 విపద్యన్తే విశ్వే విధి శత మఖాద్యా దివిపదః
 కరాళం యత్క్షేళం కబలితవతః కాలకలనా

తల్లీ! సకల దేవతలూ భయంకరమైన బ్రహ్మాండ్రాది వార్తకృము, మృత్యువు లను హరించే అప్పు తాన్ని గ్రోలీ ప్రళయకాలంలో మరణిస్తూన్నారు. అతిభయంకరమై లోకాలను దహించే కాలకూటమనే మహావిషాన్ని భక్షించిన నీ పతి శంభుడికి మరణం సంభవించలేదు. ఇందుకు ముఖ్యకారణం నీచెవికమ్మల (రత్నాల కమ్మల) ప్రభావమే కదా!

శ్లో॥ కిరీటం వైరిశ్చం పరిహర, పురః కైటభ భిదః
కరోరే కోటిరే స్థలసి జహి జమ్భారి మకుటమ్
ప్రణమ్రేష్యేతేషు ప్రసభమువయాతస్య భవనం
భవస్యాభ్యుత్థానే తవ పరిజనోక్తి ర్విజయతే.

ఓమహేశీ ! ఈ బ్రహ్మ విష్ణువు ఇంద్రులు నీసాదాలకు సమస్కరించే సమయంలో నీ భవనాన్ని ప్రవేశించిన సదాశివుణ్ణి ఎదురుకొనటానికి నువ్వు అతిశీఘ్రంగా లేచి వెళ్లేటప్పుడు నీ పరిజనులైన స్త్రీలు, అమ్మా! నీ ముందు బ్రహ్మదేవుడి కిరీటం వుంది. దానికి దూరంగా నడువు; ఓ తల్లీ! ఇది కైటభాసురుణ్ణి సంహరించిన విష్ణువు కిరీటం, తొట్రువడబోకు; అమ్మా! ఇది ఇంద్రుడి కిరీటం, దీని అగ్రభాగం తాకి జారుతావేమో జాగ్రత్తగా రమ్ము అనే మాటలు సర్వోత్కర్షతో రాజిల్లుతూన్నవి.

శ్లో॥ స్వదేహో ద్భూతాభి ర్క్షుణిభి రణిమాద్యాభిరభితః
నిషేష్యే నిత్యే త్వామహమితి సదా భావయతి యః
కిమాశ్చర్యం తస్య త్రినయన సమృద్ధిం త్పుణాయతః
మహాసంవర్తాగ్ని ర్విరచయతి నీరాజనవిధిమ్.

ఓ శాశ్వతీ! నీ దేహం నుంచి జనించిన కాంతులచేసిన అణిమాది అష్టసిద్ధులతో అంతటా ఆవరించబడిన నిన్ను నేనని (నువ్వే నేనని) ఏ సాధకుడు ధ్యానిస్తూన్నాడో త్రినయనుడని పేరుగల సదాశివుడి నిండు ఐశ్వర్యాన్ని తృణీకరించే ఆ సాధకుడికి మహాప్రళయ కాలంలో జ్వలించిన అగ్ని నీరాజనం గావించుతోంది.

(శ్రీదేవితో తాదాత్మ్యం పొందిన సాధకుడు శ్రీదేవియే. ఆమెకు ప్రళయాగ్ని నీరాజనం.)

శ్లో॥ చతుష్టస్త్వా తన్తైః సకల మతిసన్దాయ భువనం
స్థిత స్తత్ర త్సిద్ధి ప్రసవపరతన్తైః పశుపతిః

పునస్త్వన్నిర్బంధా దఖిల పురుషార్థైక ఘటనా
స్వతస్త్వం తే తస్త్వం క్షితితల మవాతీతరదిదమ్.

31

ఓ చారురూపా! పశుపతి అరవై నాలుగు విధాలైన మహామాయా శంబరాది తంత్రాలను యీ భూమండలంలో ప్రవేశపెట్టాడు. సకలసిద్ధి ప్రదాయ కమూ, ఐహిక ఫల ప్రదాయకాలూ ఐన యీ తంత్రాలద్వారా సమస్త ప్రపంచాన్ని మోహింపచేసి మిన్నకున్నాడు. మళ్లా నీ నిర్బంధంతో ధర్మార్థకామమోక్షాలనే పురుషార్థాల నొసగే నీ తంత్రాన్ని, శ్రీవిద్యా తంత్రాన్ని యీ లోకానికి ప్రసాదించాడు.

శ్లో॥ శివ శ్కృతి కామః క్షితి రథ రవి శ్శీతకిరణః
స్మరో హంస శ్కృక్ర స్తదనుచ పరా మార హరయః
అమీ హ్యల్లెఖాభి స్తిస్సృభి రవసానేషు ఘటితాః
భజన్తే వర్ణాస్తే తప జనని నామావయవతామ్.

32

ఓ పరమేశ్వరీ ! శంకరుడు, శక్తి, మన్మథుడు, భూమి; అంతేగాక రవి, శీతకిరణుడు, స్మరుడు, హంసుడు, శుక్రుడు; తరువాత పర, మార, హరుడు అనేవారి సంకేతాలైన వర్ణాలు మూడు హ్యల్లెఖల వివరలో చేరగా ఆ వర్ణాలు ఓ మాతా! నీ నామావయవము లవుతున్నవి (నీ మంత్ర మవుతున్నవి). మంత్రం: క ఏ తః ల హ్రీం, హ స క హ ల హ్రీం, సకల హ్రీం అని. ఇదే పంచదశ మంత్రం లేక పంచదశాక్షరి మంత్ర మవుతోందని తెలియాలి.

శ్లో॥ స్మరం యోనిం లక్ష్మీం త్రితయ మిద మాదౌ తపమనోః
నిధా యైకే నిత్యే నిరవధి మహాభోగరసికాః
భజన్తి త్వాం చింతామణి గుణ నిబద్ధాక్షవలయాః
శివాగ్నౌ జహ్స్వన్త స్సృరభి ఘృతధారాహుతి శత్రైః.

33

అమ్మా! ఓ నిత్యస్వరూపిణీ! నీ మంత్రానికి ముందు కామరాజబీజం భువనేశ్వరీ బీజం, లక్ష్మీబీజం (యీ మూటిని ఐం హ్రీం శ్రీం) కలిపి నిరవధిక మహాభోగ రసికులు చింతామణులనే రత్నాలలో కూర్చబడిన అక్షరమాలలను చేతుల్లో ధరించినవారై శివాగ్నిలో కామధేనువుయొక్క నేతి ధారలతో అనేక ఆహుతులచేత హోమం చేస్తూ నిన్ను సేవిస్తూన్నారు.

శ్లో॥ శరీరం త్వం శమ్నో శ్శశిమిహిర వక్షోరుహయుగం

తవాత్మానం మన్యే భగవతి నవాత్మాన మనఘమ్
 అతశ్చేష శ్చేషీ త్వయ ముభయసాధారణతయా
 స్థితస్యమృన్ధోవాం సమరస పరానన్ద పరయోః.

34

ఓ భగవతీ! నీవు, శివునకు సూర్య చంద్రులు స్తనయుగంగాగల శివునకు శరీర మవుతున్నావు. అమ్మా! నీశరీరాన్ని దోషరహితమైన నవ వ్యూహాత్మకమైన ఆనందభైరవునిగా తలచుతాను. ఇందువల్ల మీ యిరువురకు (శివశక్తులకు) సమరస పరమానంద రూపులగు శేషశేషిత్వ సంబంధము నిత్యమైనది.

శ్లో॥ మనస్త్యం వ్యోమ స్త్వం మరుదసి మరుత్సారథి రసి
 త్వ మాప స్త్వం భూమి స్త్వయి పరిణతాయాం నహిపరం,
 త్వమేవ స్వాత్మానం పరిణమయితుం విశ్వవపుషౌ
 విదానన్దాకారం శివయువతి! భావేన బిభృషే.

35

ఓ శశ్వరీ ! నీవే మనస్సు , ఆకాశం, మరుత్తు , అగ్ని, జలం, భూమి అయి ఉన్నావు. నీకంటె యితరం ఏదీ లేదు. నువ్వే నీ స్వరూపాన్ని ప్రపంచరూపంగా పరిణమింప చేయటానికి విదానందాకారాన్ని (చిచ్ఛక్తి ఆనందభైరవుల ఆకారం) ధరిస్తున్నావు.

శ్లో॥ తవాజ్ఞాచక్రస్థం తవన శశికోటిద్యుతిధరం
 పరం శమ్భుం వన్దే పరిమిళితపార్శ్వం పరచితా,
 యమారాధ్య నృక్త్యా రవిశశిశుచీనా మవిషయే
 నిరాలోకేఽలోకే నివసతిహి భాలోకభువనే.

36

నీ ఆజ్ఞాచక్రంలో వెలుగొందే రవిచంద్రకోటి కాంతిని ధరించిన వాడూ, పర అనే చిత్తు చేత ఆవరించబడిన పార్శ్వులు గలవాడూ ఐన పరమశంభుని నమస్కరిస్తున్నాడు. ఈయన్ను పరమభక్తితో ఆరాధించే భక్తుడు సూర్యచంద్రా దులకు అగోచరమై చూడశక్యంకానిదీ, విజనమూ ఐన జ్యోతిర్లోకంలో నివసిస్తాడు.

శ్లో॥ విశుద్ధౌ తే శుద్ధస్ఫటికవిశదం వ్యోమజనకం
 శివం సేవే దేవీమపి శివసమానవ్యవసితామ్
 యయోః కాన్త్యా యాన్త్యా శ్శశికిరణసారూప్యసరణే
 ర్విధూతా స్తర్దాన్తా విలసతి చకోరీప జగతీ.

37

అమ్మా! ఏ యిద్దరివల్ల వచ్చే చంద్రకిరణ సారూప్య సరణి ఐన కాంతి వల్ల జగత్తు అజ్ఞానమనే చీకటి నుంచి దూరమై చకోరపక్షి మాదిరి విలసిల్లుతూందో అలాటి నీ విశుద్ధ చక్రంలో శుద్ధస్ఫటిక నిర్మలుడై వ్యోమ జనకుడైన శివుణ్ణి, ఆతడితో సమానమైన ప్రయత్నంగల దేవి ఐన నిన్ను ఉపాసిస్తున్నాను.

శ్లో॥ సమున్మీల త్సంవి త్కమలమకరన్దై కరసికం
భజే హంసద్వన్ద్యం కిమపి మహతాం మానసచరమ్,
యదాలాపా దష్టాదశగుణిత విద్యాపరిణతిః
యదాధత్తే దోషా ద్గుణ మఖిల మద్భ్యుః పయశవ. 38

జననీ! ఏ హంసలజతల (శివశక్తి) యొక్క ఆలాపం అష్టాదశ విద్యలుగా పరిణమించినదో, ఏది నీటినుంచి పాల మాదిరి దోషంనుంచి సద్గుణ సముదాయాన్ని గ్రహిస్తోందో, వికసించిన అనాహత కమలంలోని మకరందాన్ని గ్రోలటంలో ఆసక్తి కలిగినదీ, యోగీశ్వరుల మనస్సు అనే మానససరస్సులో సంచరించేదీ, అనిర్వాచ్యమూ ఐన ఆ హంస మిథునాన్ని భజిస్తున్నాను.

శ్లో॥ తవ స్వాధిష్ఠానే హుతవహమదిష్ఠాయ నిరతం
తమీడే సంవర్తం జనని మహతీం తాంచ సమయామ్
యదాలోకే లోకాః దహతి మహతి క్రోధకలితే
దయార్ద్రా యా దృష్టి శ్శిశిరముపచారం రచయతి. 39

ఓ శాంభవీ ! నీ స్వాధిష్ఠాన చక్రంలో సంవర్త మనే అగ్నితత్వాన్ని ఆశ్రయించి విల్లముడూ ఆ ప్రళయాగ్నిని స్తోత్రం చేస్తాను. మహచ్ఛబ్దంతో చెప్పబడే ప్రళయాగ్ని రూపమైన సమయను స్తుతిస్తాను. కోపంతో కూడిన ప్రళయాగ్ని రుద్రుడి చూపు భూలోకం మొదలైన వాటిని దహిస్తూంటే దయార్ద్ర దృష్టి ఐన నీ కృపాదృష్టి శైత్యోపచారం చేస్తోంది.

శ్లో॥ తటిత్త్వన్తం శక్త్యా తిమిరపరిపన్ధి స్ఫురణయా
స్ఫురన్నానారత్నాభరణ పరిణాద్ధేన్ద్రధనుషమ్,
తవ శ్యామం మేఘం కమపి మణిపూరైకశరణం
నిపేషే వర్షన్తం హరమిహిరతన్తం త్రిభువనమ్. 40

జగన్మాతా ! ఓ భగవతీ! మణిపూరచక్రమే ప్రధానస్థానంగా గలదై చీకటిని నిరసించే తేజస్సుగల శక్తిచేత, మెరపు తీగలతో కూడినదీ, అనేక రత్నాలచేత నిర్మించబడిన ఆభరణాల కాంతిచే ఇంద్రధనుస్సుతో కూడినదీ ఐన, అనిర్వచనీయమైన నీ సంబంధిత కారుమేఘం ప్రళయకాల రుద్రుడనే సూర్యుడిచే తపింపచేయబడిన యీ ముల్లోకాలను వర్షధారలచే తడుపుతోంది. అలాటి శివశక్త్యాత్మకమైన నీలిమేఘాన్ని సేవిస్తాను.

శ్లో॥ తవాధారే మూలే సహ సమయయా లాస్యపరయా
 సవాత్మానం మన్యే నవరస మహాతాన్డావనటమ్,
 ఉభాభ్యామేతాభ్యా ముదయవిధి ముద్దిశ్య దయయా
 సనాథాభ్యాం జణ్ణే జనకజననీమ జ్జగ దిదమ్. 41

ఓ హైమవతీ ! నీ మూలాధారచక్రంలో లాస్యరూపమైన సృత్యంపట్ల ఎంతో ఆసక్తిగల సమయ అనే పేరుగల ఆనందభైరవితో కూడ నవరసభరితమైన తాండవం చేసే నటుని నవాత్ముడిగా, తొమ్మిది రూపాలున్న ఆనందభైరవుడిగా తలచుతున్నాను. ఉత్పత్తి విధి నుద్దేశించి దయతో కూడుకొన్న యీ యిరువురిచే యీ జగత్తు జననీ జనకులు గలదైనది.

శ్లో॥ గతైర్మాణిక్యత్వం గగనమణిభి స్సాంప్రఘటితం
 కిరీటం తే హైమం హిమగిరి సుతే కీర్తయతి యః,
 స నీడేయచ్చాయాచ్చురణ శబలం చస్థశకలం
 ధను శ్శౌనాసీరం కిమితి న నిబధ్నాతి ధిషణామ్. 42

భగవతీ! ఆకాశంలో ప్రకాశిస్తున్న ద్వాదశా దిత్యులనే మాణిక్యాలచే కూర్చబడి చెక్కబడినదైన నీ బంగారు కిరీటాన్ని ఎవడు వర్ణిస్తున్నాడో ఆ కవీంద్రుడు గోళాకారమైన ఆ నీ కిరీటంలో పాదగబడిన వివిధములైన రత్నకాంతులుగల నీకు పావటబొట్టెవున్న చంద్రరేఖను కాంచి అది నిజంగా ఇంద్రధనుస్సు ఐవుంటుందని ఎందుకు భావించడు ?

శ్లో॥ ధునోతు ధ్వాస్తం న స్తులిత దళితేన్ద్రివర వనం
 ఘనస్పిగ్ధశ్లక్ష్యం చికుర నికురుంబం తవ శివే
 యదీయం సౌరభ్యం సహజముపలబ్ధం సుమనసో
 వసన్త్యస్మి న్మన్యే వలమథనవాటివిటపినామ్. 43

అమ్మా! శ్రీదేవి! అప్పుడే వికసిస్తూన్న సల్లకలువలకు దీచినదీ, కారు మొగులువలె దట్టమై, చిక్కనై, నునుపై, సుగంధి తైలముతో కూడుకొన్నదివలె మృదులమైన నీ నెరికరుల మొత్తం మా అజ్ఞానాన్ని పోగొట్టుగాక! నీ కేశపాశం యొక్క సహజ సౌరభాన్ని ప్రాపించటానికి మహేంద్రుడి ఉద్యానవనంలోని కల్పవృక్షాల పుష్పాలు నీ కేశ సముదాయాన్ని ఆశ్రయించి వసించివున్నవి.

శ్లో॥ తనోతు క్షేమం న స్తవ వదనసౌందర్యలహరీ
 పరీవాహాప్రోతస్వరణిరివ సీమస్తసరణిః
 వహస్తీ సిన్దారం ప్రబల కబరీభార తిమిర
 ద్విషౌం బృన్దై ర్భస్మీకృతమివ నవీనార్క కిరణమ్. 44

జగన్మాతా ! పాంగుతూ జాలువారే నీముఖ సౌందర్య ప్రవాహంలో చీలి చక్కగా ప్రవహించి నీటిపాయ వెల్లి దారిమాదిరి కనిపించే నీ పాపటిదారి ఎంతో బలంగల కేశపాశాల సముదాయాలచే బందీగా చేసుకొన్న బాలభానుడి కిరణాల మాదిరి సిందూరపు బొట్టును ధరించినదై మాకు యోగక్షేమాలను కలుగచేయుగాక!

శ్లో॥ అరాళైస్సాస్వాభావ్యా దళికలభసశ్రీభిరలకైః
 పరీతం తే వక్త్రం పరిహసతి పజ్జేరుహారుచిమ్,
 దరస్మేరే యస్మిన్ దశనరుచికిణ్ణాల్కరుచిరే
 సుగన్ధౌ మాద్యన్తి స్మరదహన చక్షుర్మధులిహః. 45

అమ్మా! తుమ్మెదల చాయగలవై వక్రములైన ముంగురులచే ఆపుతమై నీ వదనం పద్మంయొక్క సౌబగును పరిహసిస్తోంది. చిరునగవుల వంటి తళుకులనే కింజల్కలాల (అకరు పువ్వుల) అందమైన సుగంధంగల ఆ మోమునందు మన్మథుణ్ణి జయించిన శివుడి చూడ్కొనే తుమ్మెదలు ముదమందుతూ మత్తుగొంటున్నవి.

శ్లో॥ అలాటం లావణ్యాద్యుతివిమల మాభాతి తవ యత్
 ద్వితీయం తస్మయ్యే మకుటఘటితం చన్ద్రశకలమ్,
 వివర్యాసన్యాసా దుభయ మపి సమ్భూయ చ మిథః
 సుధాలేపస్యూతిః పరిణమతి రాకాహిమకరః. 46

అమ్మా! కళ్యాణీ! వెన్నెలవంటి సౌందర్యంలో విమలవై భాసిల్లుతున్న, మకుట ఘటితమైన నీ లలాటాన్ని ద్వితీయ చంద్రఖండంగా తలచుతాను. నీ సిగపూవు అరజాబిలీ, నొసటి అర జాబిలీ రెండూ పరస్పరం కలయికచెంది సుధారస సౌంద్రమైన చంద్రబింబంగా పరిణమిస్తోంది.

శ్లో॥ భ్రువౌ భుగ్నో కించిద్భువనభయభగ్నవ్యసనిని
త్వదీయే నేత్రాభ్యాం మధుకరరుచిభ్యాం ధృతగుణమ్,
ధను ర్మన్యే సవ్యేతరకరగృహీతం రతిపతేః
ప్రకోష్ఠి ముషౌంచ స్థగయతి నిగూఢానర్త ముషే. 47

భగవతీ! సమస్త లోకాలకు కలిగే కష్టాలను తొలగించటంలో ఆసక్తిగల ఓ తల్లీ! ఇంచుక వంగిన నీదైన కనుబొమలను తుమ్మెదలవంటి కాంతిగల కన్నులచేత కట్టబడిన అల్లెత్రాడుగల మన్మథుడి యొక్క (కుడిదాని కంటె వేరైన) ఎడమ చేతితో గైకోబడినదీ, ముంజేయి పిడికిలీ కప్పుచున్నవి అవుతూండగా చూపరులకు కానరాక దాగిన వింటి నడిమి భాగం గలదైన విల్లు అని తలచుచున్నాను.

శ్లో॥ అహస్మాతే సవ్యం తవ నయనమర్యాత్మకతయా
త్రియామాం వామం తే సృజతి రజనీనాయకతయా,
తృతీయా తే దృష్టి ర్దరదళితహేమామ్బుజరుచి,
స్యమాధతే సన్ధ్యాం దివసనిశయో రస్తరచరీమ్. 48

ఓ హ్రీంకారీ! నీ కుడికన్ను సూర్యాత్మకమైన పగటిని సృష్టిస్తోంది. నీ ఎడమ కన్ను చంద్రాత్మకమైన రాత్రిని పుట్టిస్తోంది. కొద్దిగా వికసించిన సువర్ణకమలము వంటి నీ మూడవ నేత్రం దివారాత్రాల నడుమ చరించేదైన సంధ్యను ఏర్పరుస్తోంది.

శ్లో॥ విశాలా కల్యాణీ స్ఫుటరుచి రయోధ్యా కువలయైః
కృపాధారాఽఽధారా కిమపి మధురాఽఽభోగపతికా,
అవస్తీ సృష్టి స్తే బహునగర విస్తారవిజయా
ధ్రువం తత్తన్నామవ్యవహారణయోగ్యా విజయతే. 49

ఓ మాతా! నీ దృష్టి విశాలమైనది, శుభమునిచ్చునది. కమలముల ప్రస్ఫుట కాంతి కలిగి అయోధ్యయై, కృపాధారలకు ఆధారమవుతూ ఉన్నది. అవ్యక్త మధురమయినది, అభోగపతి అవుతూ

భోగవతియై, అవంతియై, జయోజ్జ్వల అవుతూ విజయయై. ఆయా సగరాల నామాలు వ్యవహరించదగినదై సర్వోత్కర్షతో వర్తిస్తోంది.

(విశాల, కల్యాణి, అయోధ్య, మధుర, భోగవతి, అవంతి, విజయ అనేవినిమిది సగరాలున్నవి. అలాగే వనితాజన సామాన్యాలయిన ఎనిమిది చూపులున్నవి. శ్రీదేవిలో ఇవి సంక్షోభణ, ఆకర్షణ, ద్రావణ, ఉన్మాదన, వశ్య ఉచ్ఛాటన, విద్వేషణ, మారణ క్రియాకారకాలు.)

శ్లో॥ కవీనాం సన్దర్శస్తబక మకరన్దై కరసికం
కటాక్షవ్యాక్షేప భ్రమరకలభౌ కర్ణయుగళమ్,
అముఞ్చన్తౌ దృష్ట్వా తవ నవరసాస్వాదతరళౌ
అసూయాసంసర్గా దలికనయనం కిఞ్చిదరుణమ్. 50

జగన్మాతా! కావ్యాలనే పుష్పగుచ్ఛంలోని మకరందాన్ని గ్రోలటంలో ఎంతో మక్కువ గలదైన నీ వీనుల జంటను చూసి కడగంటి చూపు అను నెసాన వర్తించే తుమ్మెద కొదమలు రెండూ శృంగారాది నవరసాస్వాదనంలో అత్యంతాసక్తిగలవై ఆ కర్ణయుగళాన్ని విడువకపోవటాన్ని చూసి పైభాగంలో పున్న నీ ఫాలనేత్రం అసూయతోడి కూడిక పలన కినుక వహించినదై ఇంచుక కెంపువన్నె గలదై ఒప్పుతోంది.

శ్లో॥ శివే శృంగారార్ద్రా తదితరజనే కుత్సనపరా
సరోషౌ గణ్ణాయాం గిరిశ చరితే (నయనే) విస్మయవతీ,
హరాహిభ్యో భీతా సరసిరుహ సౌభాగ్యజననీ
సభీషు స్మేరా తే మయి జనని దృష్టిస్సకరుణా. 51

అమ్మా ! గిరిజా! నీ దృష్టి శివునిపట్ల శృంగారరసం వెదజల్లేదీ, శివుడికంటె యితరులైన వారిపట్ల ఏవగింపు కలదిగానూ, సవత్నీ ఐన గంగాదేవి పట్ల రోషం వహించినదీ, శివునియొక్క చరితముపట్ల విస్మయం కలిగినదీ, శివుని ఆభరణాలైన సర్పములపట్ల భీతిగొన్నదీ, కమలాల సౌభాగ్యాన్ని జయించేదీ, చెలులపట్ల వికాసం కలదీ, నాపట్ల కరుణాభరితంగాను ఒప్పుతోంది. దేవి దృష్టి నవరసభరితమని భావం.

శ్లో॥ గతే కర్ణాభ్యర్ణం గరుత ఇవ పక్ష్యాణి దధతీ
పురాం భేత్తు శ్చిత్తప్రళమరస విద్రావణఫలే,
ఇమే నేత్రే గోత్రాధరపతి కులోత్తంసకలికే
తవాకర్ణాకృష్ణ స్మరశరవిలాసం కలయతః. 52

ఓ పర్వతపుత్రీ! ధ్యానసమయంలో నా హృదయకమలంలో ప్రత్యక్షమై చూపట్టుతూన్న నీ యొక్కనేత్రాలు చెవుల చెంతను చేరినవై ఈకలవలె రెప్ప వెండ్రుకలను ధరిస్తూన్నవై శివుడి చిత్తగత శాంతరసాన్ని చీల్చి నాశం పొందించటమే ప్రయోజనంగా గలవై చెవి కొసలవరకు లాగబడిన మన్మథుడి బాణాలయొక్క సాగసును చూపట్టుతూన్నవై వున్నవి.

శ్లో॥ విభక్తైవర్ణ్యం వ్యతికరితలీలాశ్చనతయా
విభాతి త్వన్నేత్రత్రితయ మిద మీశానదయితే,
పునస్సప్తం దేవార్ష ద్రుహిణహరిరుద్రాసుపరతార్ష
రజ స్సత్వం బిభ్ర త్తమ ఇతి గుణానాం త్రయమివ.53

ఓశర్వాణీ! మూడునేత్రములు కాటుక కలవి కావటంలో కలయిక చెందని తెలుపు, నలుపు, ఎరుపు అనే మూడు వన్నెలుగలదై మహాప్రళయకాలంలో నీలో లీనమై పోయివున్న బ్రహ్మ విష్ణు రుద్రులను తిరిగి సృష్టించటాన్ని సత్త్వం, రజస్సు, తమస్సు అనే గుణత్రయాన్ని ధరిస్తూన్నదివలె ప్రకాశిస్తోంది.

శ్లో॥ పవిత్రీకర్తుం సః పశుపతిపరాధీన హృదయే
దయామిత్రై ర్నేత్రై రరుణధవళ శ్యామరుచిభిః,
నద శ్శోణో గణ్గా తపనతనయేతి ధ్రువ మయమ్
త్రయాణాం తీర్థానా మువనయసి సమ్భేద మనఘమ్.54

శివునికివశమైన హృదయం కలిగిన తల్లీ! కరుణారసంతో కూడుకొనటంచేత మృదువైన ప్రసన్నమైన చూపులుగలవై, ఎర్రటి నల్లటి కాంతులుగల నీ కన్నులచే పాపహారాలైన మూడు తీర్థాలైన శోణ (ఎర్రని) గంగా (తెల్లని) యమునా (నల్లని) నదుల సంగమాన్ని మమ్మల్ని పునీతులను చేయటం నిమిత్తం తెస్తున్నావు. ఇది నిజం.

శ్లో॥ నిమేషోన్మేషాభ్యాం ప్రళయ ముదయం యాతి జగతీ
తవే త్యాహు స్సన్తో ధరణిధర రాజన్య తనయే
త్వదున్మేషాజ్ఞాతం జగదిద మశేషం ప్రళయతః
పరిత్రాతుం శక్యే పరిహృతనిమేషా స్తవ దృశః. 55

ఓ హిమగిరిపుత్రీ! నువ్వు కన్నులను మూయటం తెరవటం వల్ల యీ జగత్తు నశిస్తుంది, జనిస్తుంది - అని సత్పురుషులు చెబుతారు. నువ్వు కన్నులు తెరవటం వలననే జనించిన సర్వజగత్తును ప్రళయంలో నశించకుండాట్లు నువ్వు కన్నుల రెప్పలను మూయనే ముయ్యవని నేను ఊహిస్తున్నాను.

శ్లో॥ తవాపర్ణే కర్ణే జపనయన పైశున్య చకితాః
 నిలీయన్తే తోయే నియత మనిమేషా శ్శఫరికాః,
 ఇయంచ శ్రీ ర్భద్రద్భద్రపుట కవాటం కువలయం
 జహాతి ప్రత్యూషే నిశిచ విఘటయ్య ప్రవిశతి.

56

ఓ అపర్ణా! పార్వతీ! నీ చెవుల వరకు ఉన్న (కొండెములు చెప్పునట్లు) నీ నయనాలు తమ రహస్యాన్ని వెల్లడిస్తవని భయపడి శఫరికలు (బేడిస చేపలు) నీటిలో దాగినవి (దేవి నేత్రాలకున్న అనిమేషత తమ కన్నులకు వుండటంవల్ల తమయందు దొంగతనం ఆరోపించబడుతుందని భయం.) ఇక నేత్రలక్ష్మి రాత్రిసమయంలో కలువయందు వుండి ఉదయాన దాన్ని దళాలలో మూసివచ్చి వగలంతా నీ నేత్రాలలో వుండి తిరిగి రాత్రివేళ దళాల తలుపులు తెరచుకొని కలువను చేరుతోంది. (దేవి నయనాలకు సామ్యమైన పస్తువు లేదని భావం).

శ్లో॥ దృశా ద్రాఘీయస్యా దరదళితనీలోత్పల రుచా
 దవీయాంసం దీనం స్నవయ కృవయా మా మపి శివే!
 అనే నాయం ధన్యో భవతి సచతే హాని రియతా
 వనేవా హర్ష్యేవా సమకరనిపాతో హిమకరః.

57

ఓ భవానీ ! ఎంతో నిడుపైన, యించుక వికసించిన నల్లకలువ కాంఠి వంటి నీ కడగంటి చూపును సుదూరంలో వున్న దీనుడనైన నాపై దయతో ప్రసరించు. దీనివల్ల నేను ధన్యుడ నవుతాను. ఇంతమాత్రాన నీకు ఏ నష్టములేదు. చల్లని కిరణాలు గలవాడైన చంద్రుడు, అరణ్యంలోగాని రాజప్రాసాదంలో గాని తన కిరణాలను సమాసంగానే ప్రసరింప చేస్తాడు గదా!

శ్లో॥ అరాళం తే పాళీయుగళ మగరాజన్యతనయే!
 స కేషా మాధత్తే కుసుమశరకోదణ్ణ కుతుకమ్
 తిరశ్చీనో యత్ర శ్రవణవధ ముల్లజ్జ్య విలసన్
 అపాజ్గవ్యాసజ్గో దిశతి శరసన్ధాసధిషణామ్.

58

ఓ శైలరాజ తనయా! నీ కడతల జంట (చెవుల జంటకు కనుగవకు నడిమి ప్రదేశం) మన్మథుడి విల్లును స్ఫురణకు తెచ్చుచున్నది. ఎందుకంటే నీ కనుగోసల కటాక్ష ప్రకాశం అడ్డంగా తిరిగి చెవి త్రోవను దాటి మెరుస్తూన్నదై బాణాలు సంధించబడుతున్నవన్న ఊహను కలిగిస్తోంది (అపొంగ వీక్షణాలను పువ్వుల బాణాలని తలచి శ్రీదేవి కడతల జంట మన్మథుడి విల్లని భ్రమ కలుగుతోంది).

శ్లో॥ స్ఫురద్గణ్డాభోగ ప్రతిఫలిత తాటబ్యయుగళం
 చతుశ్చక్రం మన్యే తప ముఖమిదం మన్మథరథమ్,
 య మారుహ్యద్రుహ్య త్యవనిరథ మర్కేన్ద్ర చరణం
 మహావీరో మారః ప్రమథవతయే సజ్జితవతే. 59

ఓ శర్వాణీ! అద్దం మాదిరి నిగనిగ మెరుస్తూన్న నీ విశాలమైన చెక్కిళ్లలో ప్రతిఫలిస్తూన్న రతనాల కమ్మల జంటగల నీ ముఖారవిందాన్ని మన్మథుడి రథంగా తలచుచున్నాం. నీ నెమ్మొగమనే తేరును అధిష్టించి ఆ ప్రభావం చేతనే మహావీరుడైన మన్మథుడు, సూర్యచంద్రులు చక్రాలుగా భూమి అనే రథాన్ని అధిరోహించి యుద్ధానికి సిద్ధ మవుతున్న త్రిపురాంతకుడైన రుద్రుడికి ద్రోహం చేస్తున్నాడు.

శ్లో॥ సరస్వత్యా సూక్తి రమృతలహరీ కౌశలహరీః
 పిబన్త్యా శ్యర్వాణీ శ్రవణచుళుకాభ్యా మవిరళమ్,
 చమత్కార శ్లాఘా చలితశిరసః కుణ్డలగణో
 ర్షుణత్కారై స్తారైః ప్రతివచన మాచష్ట ఇవ తే. 60

ఓ రుద్రాణీ ! అమృత ప్రవాహము వంటి, నీ మధుర వచనాలను నిరంతరం గ్రోలుచున్నదై, చమత్కారాలను శ్లాఘించబటంలో శిరస్సు గదల్చగా, సరస్వతీదేవి కుండలముల ర్షుణత్కారములు నీకు ప్రతివచన మిస్తూన్నట్లుంది.

శ్లో॥ అసౌ నాసౌవంశ స్తుహినగిరివంశధ్వజవటి
 త్వదీయో నేదీయః ఫలతు ఫలమస్మాక ముచితమ్,
 వహత్యన్త ర్ముక్తా శ్శిశిరకర నిశ్వాస గళితం
 సమృద్ధ్యా య త్తాసౌం బహిరపి స ముక్తామణిధరః. 61

హిమ వంతుని వంశానికి పతాకవంటి ఓ తల్లీ! నీ నాసౌవంశమునందు ముత్యాలు వున్నవనటానికి సందేహంలేదు. ఎందుకంటే నాసికలోపల ముత్యాలు లేకుంటే శ్వాస పదలేటప్పుడు ముత్యమెందుకు

నెలుపడుతుంది. ఆ నాసాదండం నా వారికి నాకూ ఆ జారిన ముత్యాన్ని ధరించి త్వరలో కోరికను నెరవేర్చుదువుగాక!

శ్లో॥ ప్రకృత్యాఽఽరక్తాయా స్తవ సుదతి దస్తచ్చదరుచేః
 ప్రవక్ష్యే సాద్భుశ్యం జనయతు ఫలం విద్రుమలతా,
 న బిచ్చం తద్భింబప్రతిఫలనరాగా దరుణిమం
 తులా మ ధ్యారోఢుం కథమివ న లజ్జిత కలయా. 62

అంబా! సహజంగా ఎఱ్ఱనైన నీ పెదవుల సొబగుకు సరైన పోలికను చక్కగా చెప్పుచున్నాను. పగడపు తీగే పండు పండుతే ఆ విద్రుమఫలం నీ పెదవుల కాంతికి సొటి అవుతోంది. కేవలం పగడపు తీగే సొటి కాలేదు. బింబఫలము నీ అధర బింబప్రతిఫలన రక్తిమవలన ఎరుపెక్కింది. కాబట్టి ఆ బింబఫలం నీ అధరచ్చాయతో తులతూగటానికి ఎలా లజ్జవడకుండ వుంటుంది ?

శ్లో॥ స్మితజ్యోత్స్నాజాలం తవ వదనచస్రస్య పిబితాం
 చకోరాణామాసీ దతిరసతయా చక్కజడిమూ,
 అతస్తీ శీతాంశో రమృతలహారీ రామ్లరుచయః
 పిబన్తి స్వచ్ఛన్దం నిశి నిశి భృశం కాశ్చేక ధియా. 63

ఓ భవానీ ! నీ ముఖ చంద్రుడి చిరునగవనే వెన్నెలను గ్రోలుతూన్న చకోరపక్షులకు ఆ వెన్నెల అతిమధురం అవటంతో నాలుకలు మొద్దుబారినవైనవి. అందువల్ల అవి పులువు రసంలో ఆసక్తిగొన్నవై చంద్రుడి అమృతపు వెల్లువను అన్నపుగంజి అనే భ్రాంతితో ప్రతి రాత్రియందు స్వేచ్ఛగా త్రాగుతున్నవి.

శ్లో॥ అవిశ్రాన్తం పత్య ర్గుణగణకథా మ్రేడనజపా
 జపాపుష్పచ్చాయా తవ జనని జిహ్వ జయతి సా,
 యదగ్రాసీనాయాః స్పటిక దృపదచ్చచ్చవిమయీ
 సరస్వత్యా మూర్తిః పరిణమతి మాణిక్యవపుషా. 64

ఓ శ్రీకరీ ! నీ సుప్రసిద్ధమైన నాలుక సదా పతి ఐన సదాశివుడి గుణగణాలను మరిమరి పల్లించటమనే జవం గలదై దాసాని పువ్వు ఎఱ్ఱని ఛాయ గలదై ప్రకాశిస్తోంది. నీ జిహ్వగ్రంలో సుఖాసీనయై నెలకొన్న సరస్వతీదేవి యొక్క స్పటికముణివంటి తెల్లని స్వరూపం నీ నాలుకయందలి ఎర్రని కాంతి సోకి రక్తపంతమై మాణిక్య స్వరూపాన్ని పొందుతోంది.

శ్లో॥ రణే జిత్యా దైత్యా నపహృతశిరస్రైః కపవిభి
 ర్నివుత్తై శ్చణ్డాంశత్రిపురహర నిర్మాత్యవిముఖైః
 విశాఖేన్ద్రో పేన్ద్రై శ్శశివిశద కర్పూరశకలాః
 విలీయన్తే మాత స్తవ వదన తామ్బూల కబళాః.

65

ఓ తల్లీ! సంగ్రామంలో రాక్షసులను జయించి తన తలపాగలను తీసివేసి కపదాలు ధరించిన వారై రణరంగంనుంచి మరలివస్తూ, చండీశ్వరుడిచే అనుభవింప దగిన శివ నిర్మాత్యము నిష్టపడని కుమారస్వామి, విష్ణు, దేవేంద్రులు, చంద్రుడివలె స్వచ్ఛములై నిర్మలమైన పచ్చకర్పూరపు తునకలు గలవైన నీ నోటినుంచి వెలువడి వచ్చిన తాంబూల విడెమును తినుటకుత్సాహించుచున్నారు.

శ్లో॥ విపశ్చ్యా గాయన్తీ వివిధమపదానం పశుపతే
 స్త్వయారభే వక్తుం చలిత శిరసా సాధుపచనే,
 తదీయై ర్మాధుర్యై రపలపిత తస్త్రికలరవాం
 నిజాం వీణాం వాణీ నిచుళయతి చోళేన నిభృతమ్. 66

శర్వాణీ! సరస్వతీదేవి వీణను శృతిచేసి నీ ఎదుట పశుపతి వీరగాథలను గానం చేస్తూంటే నువ్వు ఆనందం పొంది ఆమె పాటను మెచ్చుకొంటూ ప్రశంసా వాక్యాలు చెప్పబోతూంటే నీ వాణ్మాధుర్యం తన వీణానాదంకంటే మాధుర్యం గలదని తెలిసి ఆమె తన వీణను పైముసుగుతో కనపడకుండా ఆచ్ఛాదిస్తోంది.

శ్లో॥ కరాగ్రేణ స్పృష్టం తుహిసగిరిణా వత్సలతయా
 గిరీశే నోదస్తం ముహూ రధరసానాకులతయా,
 కరగ్రాహ్యం శమ్భో ర్ముఖముకుర వృన్తం గరిసుతే
 కథంకారం బ్రూమ స్తవ చుబుక మౌపమ్యురహితమ్. 67

ఓ హిమగిరి తనయా! తండ్రి ఐన హిమవంతుడిచే ప్రేమతో మునిప్రేళ్లతో తాకబడినదీ అధరపానమున చేయుటకు కైలాసవతిచేత మాటిమాటికి పైకెత్తబడినదీ, సాటిలేనిదీ, ముఖమనే అద్దంయొక్క పిడీ ఐన నీ చుబుకాన్ని ఏమని వర్ణించగలను?

శ్లో॥ భుజాశ్లేషో నిత్యం పురదమయితుః కణ్ణకపతీ

తవ గ్రీవా ధత్తే ముఖకమలనాళశ్రియ మియమ్,
 స్వత శ్శ్వేతా కాలాగరు బహుళజమ్బూలమలినా
 మృణాలీ లాలిత్యం వహతి యదధో హారలతికా.

68

ఓ కాంతిమతీ ! నీ యీ కంఠం శివుని ఆలింగనంతో గగుర్పాటు నొందినదై ముఖపద్మానికి నాళంవంటి దవుతోంది. నీ కంఠానికి కిందిభాగాన సాంపారుతూ స్వభావసిద్ధంగానే తెల్లనై స్వచ్ఛమైన నీ యీ ముత్యాలపేరు తీవే సల్ల అగరుగంధపు బసలు నీలివన్నెచే తామరతూడు చక్కదనాన్ని సాండుతూన్నది.

శ్లో॥ గళే రేఖాస్తిస్రో గతిగమకగీతైక నివృణే
 వివాహవ్యానద్దప్రగుణ గుణసంఖ్యా ప్రతిభువః,
 విరాజన్తే నానావిధ మధుర రాగాకరభువాం
 త్రయాణాం గ్రామాణాం స్థితినియమ సీమాన ఇవ తే.69

నీ కంఠంలోని మూడు భాగ్యరేఖలు వివాహ సమయాన శంభుడు కట్టిన సూత్రాలను జ్ఞప్తికి తెస్తూ నానావిధాలై మధురాలైన రాగాలకు నివాసాలయిన షడ్జ, మధ్యమ, గాంధారములను గ్రామముల ఉనికి యొక్క నియమం కోసం ఏర్పరచిన సరిహద్దుగా వున్నట్లు ప్రకాశిస్తున్నవి.

శ్లో॥ మృణాలీమృద్వీనాం తవ భుజలతానాం చతస్వణాం
 చతుర్భి స్సాన్దర్యం సరసిజభవ స్త్వైతి వదనైః,
 సఖేభ్య స్సన్ద్ర స్యన్ ప్రథమ మథనాదన్ధకరిపో
 శ్చతుర్థాం శీర్షాణాం సమ మభయహస్తార్పణధియా.70

ఓ శాంకరీ! తామరతూడవలె మృదువైన నీ నాలుగు భుజాల చక్కదనాన్ని గాంచి, సరసిజభవుడు (బ్రహ్మ) నాలుగు మోములతో, పూర్వం తన ఐదవ శిరస్సును గోటితో గిల్లివేసిన శివుడి గోళ్ళకు భయపడుతున్న వాడై, తన నాలుగు శిరస్సులకు, నీ నాలుగు హస్తాలనుంచి అభయదానం కోరుతూ నిన్ను స్తుతిస్తున్నాడు.

శ్లో॥ సఖానా ముద్యోత్తై ర్నవనళినరాగం విహసతాం
 కరాణాం తే కాన్తిం కథయ కథయామః కథ ముమే,
 కయావిద్వా సౌమ్యం భజతు కలయా హస్త కమలం

ఓ పార్వతీ! నూతనమగు పద్మకాంతిని పరిహాసంచేస్తూన్న నీ గోళ్ల కాంతి చేత విలసిల్లే నీ హస్తాల శోభాసౌందర్యాన్ని ఏ మని పొగడగలం? క్రీడిస్తూన్న లక్ష్మీదేవి చరణాల అత్తుక రసమున కేసాటికాని కమలం ఎలా నీ కరాల కాంతికి సమాసం కాగలుగుతుంది!

శ్లో॥ సమం దేవి స్కన్ధద్విప వదనపీతం స్తనయుగం
త వేదం నః ఖేదం హరతు సతతం ప్రస్నుతముఖమ్,
య దాలోక్య శబ్దాకులితహృదయో హాసజనకః
స్వకుమ్భౌ హేరమ్భుః పరిమ్భుశతి హస్తేవ ర్భుటితి. 72

ఓ దేవి నీస్తనద్వయమును చూసి, తన కుంభములేమోనని సందేహించి వినాయకుడు తన కుంభస్థలమును తడిమి చూచుకొంటూ నవ్వు తెప్పిస్తున్నాడు. ఏ స్తనద్వయం గణపతి కుమారస్వాములచేత పానం చేయబడినదో ఆ స్తనద్వయం మా క్షేణాలను తొలగించుగాక!

శ్లో॥ అమూ తే వక్షోజౌ వమ్భుతరస మాణిక్యకుతుపౌ
స సన్దేహస్పన్దో నగపతిపతాకే మనసి నః,
పిబన్తౌ తౌ యస్మా దవిదితవధూ సజ్గరసికౌ
కుమారా వద్యాపి ద్విరద వదనక్రౌచ్చదళనౌ. 73

హిమవంతుని వంశానికి కీర్తి కలిగించు ఓ జననీ ! వినాయకుడూ కుమారస్వామీ సదా కుమారులై వుండటానికి కారణం ఏమంటే శ్రీదేవి అమ్మత స్తన్యాన్ని త్రావుతూ వారు సదా బాలురుగా వున్నారు.

శ్లో॥ పహ త్యమ్భ స్తమ్భేరమదనుజ కుమ్భ ప్రకృతిభిః
సమారబ్ధాం ముక్తామణిభిరమలాం హారలతికామ్,
కుచాభోగో బిమ్బాధరరుచిభి రస్త శ్యబలితాం
ప్రతాపవ్యామిశ్రాం పురదమయితుః కీర్తి మిప తే. 74

జగదీశ్వరీ! పరమేశ్వరుడు గజాసురుణ్ణి వధించి అతని కుంభస్థలం నుంచి తెచ్చిన కర్పూరాభిషేచన ముత్యాలమణిహారం నీ కుచమండలాన అలంకారంగా నెలకొని దొండవండువంటి నీ అధరబింబంయొక్క ఎర్రని కాంతులచేత శబలితమై పురదమనుడి (శివుడి) కీర్తిని, ప్రతాపాన్ని ధరించినట్లున్నది.

శ్లో॥ తవస్తన్యం మన్యే ధరణిధరకన్యే హృదయతః
 వయఃపారావారః పరివహతి సారస్వత మివ,
 దయావత్యాదత్తం ద్రవిడశిశు రాస్వాద్య తవ యత్
 కవీనాం ప్రౌఢానా మజని కమనీయః కవయితా.

75

ఓ పర్వతపుత్రీ! యామృత క్షీరమును ద్రవిడ బాలుడు (శ్రీశంకరుడు) త్రాగి, గొప్పకవులకు ఇంపగు కవిత్వమును చెప్పెను. నీ స్తన్యము హృదయము నుండి క్షీరసముద్రము వలె భాషను విరివిగ ప్రవహింపచేయుచున్నది.

శ్లో॥ హరక్రోధజ్వాలావళిభి రవలీఢేన వపుషౌ
 గభీరే తే నాభీసరసి కృతసజ్గో మనసిజః,
 సముత్తస్థౌ తస్మా దచలతనయే ధూమలతికా
 జన స్తాం జానీతే తవ జనని లోమావళి రితి.

76

ఓ పార్వతీ! శివుని కోవపు మంటలచే ఆవృతమైన శరీరంతో మన్మథుడు లోతైన పొక్కిలి అనే నీ నాభీసరస్సులో దూకి శరీరాన్ని రక్షించుకొన్నాడు. ఆ సమయంలో నీ నాభీసరస్సునుంచి నిప్పుకలు చల్లారటం వల్ల జనించిన పొగనే లోకం నీ నూగారుగా తెలుసుకొంటోంది.

శ్లో॥ యదే తత్కాళిన్దీ తను తరతరభాక్తృతి శివే
 కృశే మధ్యే కిచ్చే జ్జనని తవ య ద్భృతి సుధియామ్,
 విమర్దా దన్యోన్యం కుచకులశయో రస్తరగతం
 తనూభూతం వ్యోమ ప్రవిశదివ నాభిం కుహరిణీమ్.77

ఓ భవానీ! యమునా తరంగంవలె సన్ననిదై నీ కృశమధ్యంలో అగపడే నూగారనే చిన్నవస్తువును చూసి యోచించగా - నీ కుచముల మధ్యనున్న ఆకాశం ఆ కుచములు రెండు పరస్పరం ఒరయటంవల్ల ఆ ఒరపిడికి తాళలేక నలిగినట్లనై సన్నగా కిందికి నాభివరకు లక్క జారినట్లు జారినదిగా వున్నది.

శ్లో॥ స్థిరో గజావర్తః స్తనముకుళ రోమావళితా
 కలావాలం (కులావాలం) కుణ్డం కుసుమ శరతేజో
 హుతభుజః

రతేర్లీలాగారం కిమపి తవ నాభి ర్గిరిసుతే
బిలద్వారం సిద్ధే ర్గిరిశ నయనానాం విజయతే.

78

ఓ శంకరీ! నీ నాభి గంగానది సుడిగాను, స్తనములనే పూమొగ్గలకు ఆధారమైన రోమరాజి అనే తీగయొక్క పాదుగాను, మన్మథుడి తేజస్సనే అగ్నికి హోమకుండంగాను, మరుని చెలువ ఐన రతీదేవికి శృంగారభవనంగాను, నీ వతి ఐన సదాశివుడి నయనాల తమస్సిద్ధికి గుహాద్వారమై, అనిర్వాచ్యమై, అతిసుందరమై సర్వోత్కర్షతో ప్రకాశిస్తోంది.

శ్లో॥ నిసర్గక్షీణస్య స్తనతటభరేణ క్షమజుషో
సమన్మూర్తే ర్నారీతిలక శనకైస్తుట్యత ఇవ,
చిరం తే మధ్యస్య త్రుటితతటినీతీర తరుణా
సమావస్థా స్థేమ్నో భవతు కుశలం శైలతనయే.

79

ఓ గిరిరాజ తనయా! స్వాభావికముగా సన్నదియు స్తన భారంచేత బడలినదీ, వంగిన ఆకాశం గలదీ, మెల్లగా తెగుతున్నదో అన్నట్లున్నదీ, కట్ట తెగిన ఏటిగట్టునందలి చెట్టుతో సమానమైన స్థితిని పొందినదీ నిలకడగల నీ నడుమునకు చిరకాలం కుశలం అవుగాక!

శ్లో॥ కుచౌ సద్య స్విద్య త్తటఘటిత కూర్పాసభిదురౌ
కషణై దోర్మాలే కనకకలశాభౌ కలయతా
తవ త్రాతుం భంగా దలమితి వలగ్నం తనుభువా
త్రిధా నద్దం దేవి త్రివళి అవలీపల్లిభిరివ.

80

ఓ శ్రీదేవీ ! చెమటకు తడిసిన రవికెను పిగుల్చుచున్నవీ, బాహుమూలల సమీప ప్రదేశాలను ఒరయుచున్నవీ, బంగారు కలశంవలె ఒప్పారుచున్నవీ ఐన కుచములను (స్తనభారంవల్ల) భంగం కలుగ రాదని, వానిని సృజించిన మన్మథుడు అడవి లతలచేత ముప్పేటగా కట్టినా అన్నట్లు నీ పొట్టమీద మూడు మడతలు తోచుతున్నాయి.

శ్లో॥ గురుత్వం విస్తారం క్షితిధరవతిః పార్వతి నిజాత్
నితమ్భా దాచ్ఛిద్య త్వయి హరణ రూపేణ నిదధే
అతస్తే విస్తీర్ణో గురురయ మశేషాం వసుమతీం
నితమ్భ ప్రాగ్భార స్థగయతి అఘుత్వం నయతిచ.81

ఓ శైలరాజ తనయా! నీ తండ్రి హిమవంతుడు తన నితంబ (కొండ నడుము పైనున్న చదునైన) ప్రదేశంనుంచి గొప్పబరువును వైశాల్యాన్ని గ్రహించి నీకు అరణంగా (వివాహ సమయంలో తండ్రి కుమార్తెకు యిచ్చే కానుక) యిచ్చాడు. కాబట్టే నీ పెరుగుదల ఘనత బరువై విశాలమై యీ భూమండలాన్నంతా కప్పుతూ యిలాటి భూమిని తేలికైన దాన్నిగా చేస్తున్నది. దీన్నో సందేహం లేదు.

శ్లో॥ కరీంద్రాణాం శుణ్డా కనక కదలీ కాణ్డపటలీం
 ఉభాభ్యా మూరుభ్యా ముభయమపి నిర్జిత్య భవతి
 సువృత్తాభ్యాం వత్స్యః ప్రణతి కఠినాభ్యాం గిరిసుతే
 విధిజ్ఞే జానుభ్యాం విబుధకరికుంభద్వయమసి. 82

శాస్త్రముల నెఱిగిన ఓ గౌరీ! నువ్వు గజరాజుల తొండములను, బంగారు అరటి స్తంభాల సముదాయాలను యీ రెంటిని నీ రెండు ఊరువుల (తొండల) చేత జయించి, శోభనములై వర్తులములు కలిగినవీ, భర్త ఐన పరమేశ్వరుడికి మొక్కుటంచేత కఠినములైనవీ ఐన మోకాళ్లచేత దిగ్గజాల కుంభస్థలముల జంటలను కూడ జయించి ప్రకాశిస్తూన్నావు.

శ్లో॥ పరాజేతుం రుద్రం ద్విగుణశరగర్భా గిరసుతే
 నిషణ్గా జజ్ఞో తే విషమవిశిఖో బాధమకృత,
 యదగ్రే దృశ్యస్తే దశ శరఫలాః పాదయుగళీ
 సఖాగ్ర చ్చద్యాన స్సరమకుటశాణైకనిశితాః. 83

అమ్మా ! ఓ గిరిజా! మన్మథుడు శివుణ్ణి జయించటానికి తన ఐదు బాణాలు చాలవని వాటిని పది బాణాలు చేసుకోవెంచి నీ పిక్కలను అమ్ముల పాదులుగాను, కాలివ్రేళ్లను బాణాలుగాను, సఖాగ్రాలను బాణాల కొనలందు పదనుపెట్టి వుంచిన ఉక్కుముక్కలుగాను గావించుకొన్నాడు. (సమస్కరిస్తూన్న దేవతల కిరీటాలలోని మణులన్న ఒరపిడి రాళ్లయందు సఖాగ్రాలనే ములుకులు పదనుపెట్టుబడినవి.)

శ్లో॥ శ్రుతీనాం మూర్ధానో దధతి తవ యౌ శేఖరతయా
 మమాప్యేతౌ మాత శ్శిరసి దయ యా ధేహి చరణౌ,
 యయోః పాద్యం పాథః పశుపతి జటాజూటతపినీ
 యయో ర్లాక్షాలక్ష్మీ రరుణహరి చూడామణి రుచిః. 84

ఓ జగజ్జననీ ! ఏ నీ చరణములను ఉపనిషత్తులకు సిగ్గువ్వుగా యున్నాయో. ఓ మాతా! కృపతోకూడిన చిత్తంగల దానవైన నువ్వు ఆ యీ నీ చరణాలను నా శిరస్సుమీదకూడ వుంచు. ఏ నీ చరణాలకు శివుడి జటాజూటంలో వర్తించే గంగ, పాదప్రక్షాళనకు ఉపయోగించే ఉదకం అవుతోందో, ఏ నీ చరణాలకు కెంజాయ వెదజల్లుతూ శ్రీ మహావిష్ణువు కిరీటంలో కూర్చుబడిన కౌస్తుభమణి లత్తుక రసంపు కాంతిగా విరాజిల్లుతున్నదో కదా!

శ్లో॥ నమోవాకం బ్రూమో నయనరమణీయాయ పదయోః
 త వాస్త్యై ద్వన్ద్వాయ స్ఫుటరుచిరసౌలక్తకవతే,
 అనూయత్యత్యస్తం యదభిహననాయ స్పృహయతే
 పశూనామీశానః ప్రమదవనకజ్ఞేఛితరవే. 85

ఓ భగవతీ! ఏ నీ పాద తాడనాన్ని పశుపతి కోరుతున్నాడో అలరుల తోటలోని అశోకవృక్షాన్ని గాంచి దానిపై అనూయపడుతున్నాడో అలాంటి చూపరుల కనుదమ్ములకు మిగుల సొంపు నింపు గొలిపేదై చక్కగా వెలుగొందుతున్న కెంపుగొన్న లత్తుక రసంచే తడిసినదై యీ మాకు కనిపిస్తున్న నీ పాదద్వయానికి నమస్కరిస్తున్నాం.

శ్లో॥ మృషా కృత్వా గోత్రస్థలన మథ వైలక్ష్యనమితం
 లలాటే భర్తారం చరణకమలే తాడయతి తే,
 విరా దస్త శ్యల్యం దహనకృత మున్మాళితవతా
 తులాకోటిక్వాణైః కిలికిలితమీశానరిపుణా. 86

ఓ రుద్రాణీ ! పొరపాటుగా నీ దగ్గర సవతి పేరు చెప్పి తరువాత ఏమీ చేయటానికి తోచక వెలవెలబాటుచే లొంగిన భర్తను నీ చరణకమలంతో నుదుట తాడనం జరుపగా గాంచి శివుడికి శత్రువైన మన్మథుడు (ఇలాగైనా తన పగ తీరేట్లు శాస్తి జరిగిందని) నీ కాలి అందెల చివరల్లో గ్రువ్వబడిన చిరుగజ్జెల మ్రోతలచేత కిలకిలారావాన్ని గావించాడు.

శ్లో॥ హిమానీహస్తవ్యం హిమగిరి నివాసైక చతురౌ
 నిశాయాం నిద్రాణాం నిశి చరమభాగే చ విశదౌ,
 వరం లక్ష్మీపాత్రం శ్రియమతిస్సృజన్వౌ సమయినాం
 సరోజం త్వత్పాదౌ జనని జయత శ్చిత్ర మిహ కిమ్. 87

ఓ అంబా! హిమాలయమందుండుటకు సమర్థమైనవియు, రాత్రియందూ తెల్లవారుజామునా ప్రసన్నాలైనవీ, సమయాచారులైన నీ భక్తులకు లక్ష్మిని కలిగించేవీ ఐన నీ పాదాలు మంచుచేత సశింపచేయదగినవీ, రాత్రివేళలో ముడుచుకొని పోయేవీ, కొంచెం లక్ష్మీదేవికి తగినవీ ఐన కమలములను జయిస్తున్నవి. ఈ విషయంలో ఆశ్చర్యం ఏమిటి ? ఏమీ లేదు.

శ్లో॥ పదం తే కీర్తీనాం ప్రపద మపదం దేవి విపదాం
కథం నీతం సద్భిః కఠినకమరీకర్పరతులాం
కథంవా పాణిభ్యా ముపయమసకాలే పురభిదా
యదాదాయ స్యస్తం దృషది దయామానేస మనసా.88

ఓ దేవీ! కీర్తులకు స్థానమై, ఆపదలను తొలగించే నీ పాదాగ్రాలను సత్కవులు అతికఠినమైన తాబేటి విప్పతో సరిపోల్చి ఎలా పూనుకొంటున్నారు? పరమశివుడు వివాహవేళ దయమాన మానసుడై తన చేతులతో వేటిని గ్రహించి ఎలా సన్నెకల్లుపై వుంచాడో కదా!

శ్లో॥ సఖైర్నాక స్త్రీణాం కరకమలసంకీచశశిభిః
స్తరూణాం దివ్యానాం హసత ఇవ తే చణ్డి చరణౌ
ఫలాని స్వస్థేభ్యః కిసలయకరాగ్రేణ దదతాం
దరిద్రేభ్యో భద్రాం శ్రియమనిశ మహ్నాయ దదతౌ. 89

ఓ దుర్గా! దరిద్రులైన జనానికి మంగళకరమై అధిక సంపదలను తక్షణమే సదా ఒసగుతుండినవైన నీ పాదాల గోళ్ళకాంతి దేవతా స్త్రీల కరపద్మాలను ముకుళింపచేసేటట్లు దేవతలకు కోరికలనిచ్చు కల్పవృక్షమును పరిహాసిస్తున్నట్లున్నది.

శ్లో॥ దదానే దీనేభ్యః శ్రియమనిశ మాశానుసదృశీ
మమస్తం సౌందర్యప్రకర మకరస్తం వికిరతి,
తవాస్మిన్ మందార స్తబక సుభగే యాతు చరణే
నిమజ్జ న్మజ్జివః కరణచరణై ష్టట్పరణ తామ్. 90

అమ్మా, ఓ భగవతీ! దీనులందరికీ దగిన సంపదను ఎల్లప్పుడూ ఇచ్చేదీ , మిక్కుటమైన లావణ్య సమూహమనే పూదేనియను జల్లుతూన్నదీ, కల్పవృక్ష పుష్పసచ్చము వలె నందమైన నీపాదపద్మంలో, మనస్సుతో కూడి పంచేంద్రియాలురూపాదులుగా గలవాడనైన నేను మునుగుతూ ఆరుకాళ్లు కలిగిన

భ్రమరం యొక్క భావాన్ని పొందుతాను గాక, తమ్మియందు తుమ్మెదలా నీ పాదపద్మంలో నేను మును తూంటాను గాక!

శ్లో॥ పదన్యాసక్రీడా పరిచయమివారబ్ధుగనసః
 స్థలన్త స్తే ఖేలం భవనకలహంసా స జహతి,
 అతస్తేషాం శిక్షాం సుభగమణిమజ్జీర రణిత
 చ్చలా దాచక్షాణం చరణకమలం చారుచరితే.

91

చక్కని నడువడి కల ఓ జననీ! నీ పాదవిన్యాస క్రీడాపరిచయాన్ని సముపార్జించ గోరినవైన నీ పెంపుడు హంసలుతోట్రుపాలు చెందుతూ నీ గమన విలాసాన్ని వీడకున్నవి. అందువల్ల నీ పాదకమలం కెంపులు లోనగు రత్నాలు తాపిన అందియ మ్రోతలనే నెపంతో ఆ రాజహంసలకు ఖేలన శిక్షను గరపుతూన్నట్లుగా వున్నది.

శ్లో॥ గతా స్తే మజ్చత్వం ద్రుహిణహారిరుద్రేశ్వరభృతః
 శివ స్వచ్ఛాచ్ఛాయా కపట ఘటితప్రచ్ఛదవటః,
 త్వదీయానాం భాసాం ప్రతిఫలనరాగారుణతయా
 శరీరీ శృణ్గారో రస ఇవ దృశాం దోగ్ధి కుతుకమ్.

92

తల్లీ ! బ్రహ్మ, విష్ణువు, రుద్రుడు, ఈశ్వరుడు అనే అధికార పురుషులు నలుగురు మహేశ్వరతత్త్వంలో అంతర్గతులైన వారు కాబట్టి సుప్సు అధిష్టించే మంచంయొక్క నాలుగుకోడులై వున్నారు. సదాశివుడు విమలకాంతి ఘటనారూప వ్యాజాన దుష్పటమగుతూ నీ నెమ్మేని కాంతులు ప్రతిఫలించటం చేత ఎర్రబారి మూర్తిమంతమైన శృంగారరసంవలె నయనాలకు ఆనందాన్ని యిస్తూన్నాడు. (తెల్లని కాంతిగల శివుడు దేలి మేని ఎర్రని కాంతులు ప్రతిఫలించగా ఎర్రనివాడై ఆమెను సేవిస్తున్నాడని భావం.)

శ్లో॥ అరాళా కేశేషు ప్రకృతసరళా మందహాసితే
 శిరీషాభా చిత్రే దృషదుపలశోభా (దృషదివకరోరా)
 కుచతపే,
 భృశం తస్వీ మధ్యే వృథురురసిజారోహవిషయే
 జగత్త్రాతుం శమ్మో ర్షయతి కరుణా కాచిదరుణా.

93

ఓ హైమవతీ ! శంకరుని అలాగా అనే శక్తి నీ కురులలో ప్రకాశిస్తోంది. చిరునవ్వులో ప్రకృతి స్వభావంచేతనే సరళా అనే శక్తి ప్రకాశిస్తోంది. చిత్తంలో దిరిసిన పువ్వులాగు మహామృద్ధియు ఐన శక్తి ప్రకాశిస్తోంది. స్తన ప్రదేశంలో సన్నికల్లు శోభగల శక్తి ప్రకాశిస్తోంది. కుచములలో స్థూలశక్తి ప్రకాశిస్తోంది. దేవి జగత్తును రక్షించటానికి అరుణ అనే శక్తి, కరుణ అనే శక్తి భాసిల్లుతున్నాయి.

శ్లో॥ కళబ్జః కస్తూరీ రజనికరబిమ్బం జలమయం
కళాభిః కర్పూరై ర్మరకతకరణ్డం నిబిడితమ్,
అతస్త్వద్భోగేన ప్రతిదిన మిదం రిక్తకుహరం
విధి ర్భూయోభూయో నిబిడయతి నూనం తవ కృతే.94

ఓ త్రిలోకసుందరీ! లోకంలోని జనం అజ్ఞానంతో దేన్ని చంద్రమండలమని తలచుతున్నారో, నిజాని కది నీవు కస్తూరి మొదలైన వస్తువులు వుంచుకొనే మరకత మణులచే చేయబడిన భరిణ. చంద్రుడి కలంకంగా భావించబడుతున్నది నువ్వు ఉపయోగించే కస్తూరి. దేన్ని చంద్రుడనుకొంటున్నారో అది నువ్వు జలకమాడే వన్నీరు నింపిన కుప్పె. చంద్రకళలని భావించబడుతున్నవి పచ్చకప్పురపు ఖండాలు. ఈ వస్తువులు నువ్వు వాడుకొనుతూండటంతో రోజురోజు తరిగిపోతూంటే నీదు సేవకుడైన బ్రహ్మ మరల ఆయా వస్తువులను నిండించుచున్నాడు.

శ్లో॥ పురారాతే రస్తఃపురమసి తతస్త్వచ్ఛరణయో
స్సపర్యామర్యాదా తరళకరణానా మసులభా,
తథా హ్యేతే నీతా శ్శతమఖముఖా స్సిద్ధి మతులాం
తవ ద్వారోపాస్తస్థితిభి రణిమాద్యాభి రమరాః. 95

ఓఅంబా! నీవు శివునికి పట్టపురాణి వపుతావు. అందువల్ల నీ అడుగు తామరల పూజించే భాగ్యం చవలచిత్తులైన వారికి లభించదు. ఇంద్రుడు మొదలైన దేవతలు నీ ద్వారాల చెంత అణిమాది అష్టసిద్ధులతోపాటు కావలి కాస్తూన్నారు. (చంచలచిత్తులుకాని సమయాచారులకే శ్రీదేవి పాదాంబుజ సేవ లభిస్తుంది. ఇంద్రాదులకైనా కాదు)

శ్లో॥ కళత్రం వైధాత్రం కతికతి భజన్తే న కవయః
శ్రియో దేవ్యాం కోవా న భవతి పతిః కైరపి ధన్వైః
మహాదేవం హిత్వా తవ సతి సతీనామచరమే
కుచాభ్యా మాసఙ్గః కురపకతరో రవ్యసులభః. 96

ఓ త్రిలోకపూజితా! ఎందరుకవులు సరస్వతీదేవిని సేవించలేదు ? శ్రీదేవియొక్క ఏ ఏ ధనములచేతనైనా ఏ పురుషుడు పతి, లక్ష్మీపతి కాకున్నాడు? ఓ పతివ్రతలలో అగ్రగణ్యా! మహాదేవుణ్ణి వీడి నీ స్తనాలతోడి ఆలింగనం కరువక తరువునకు (గోరంట చెట్టు) సైతం లభ్యం కాదుకదా! కవి సరస్వతీ పతి అవుతాడు. ధనికుడు లక్ష్మీపతి అవుతాడు. పార్వతీపతి మాత్రం మహాదేవు డొక్కడే అవుతాడు. ఆమె పాతివ్రత్యం అవాఙ్మానసగోచరం అని భావం.

శ్లో॥ గిరా మాహు ర్దేవీం ద్రుహిణాగృహిణీ మాగమవిదో
హరేః పత్నీం వద్మాం హరసహచరీ మద్రితనయామ్,
తురీయా కాపి త్వం దురిధిగమనిస్సీమమహిమా
మహామాయా విశ్వం భ్రమయసి పరబ్రహ్మమహిషి.97

ఓ పరబ్రహ్మ స్వరూపిణి! వేదాంతవేత్తలు నిన్ను బ్రహ్మవత్తివైన సరస్వతిగను నిన్నే శ్రీహరి పత్ని లక్ష్మి గను, హరుని సహచరి ఐన గిరి తనయగను భావిస్తారు. కాని నువ్వు యీ మువ్వురికంటె వేరై నాల్గవ దేవియై యిట్టిదట్టిదని వచింపనలవికాని ఆమెవై అనిర్వాచ్యవై దేశకాల వస్తువులకు అపరిచ్ఛిన్నమై భేదించరాని మహావ్రభావం కలిగినట్టిదై శుద్ధవిద్యలో అంతర్గతమైన మహామాయవై, మాయాతత్త్వమవవుతూ, యీ ప్రపంచాన్ని నానావిధాలుగా మోహపెట్టుతున్నావు.

శ్లో॥ కదా కాలే మాతః కథయ కలితాలక్తకరసం
పిబేయం విద్యార్థీ తవ చరణ నిర్దేజనజలమ్,
ప్రకృత్యా మూకానా మపి చ కవితా కారణతయా
కదా ధత్తే వాణీ ముఖ కమల తామ్బూల రసతామ్.98

ఓ మాతా!, లత్తుక రసంతో కలిసిన నీ పాదప్రక్షాళన జలాన్ని నేను ఎప్పుడు త్రాగుతాను? ఏ నీ పాదప్రక్షాళిత జలం స్వాభావికంగానే చెవిటి వారికి వినే శక్తిని, మూగవారికి మాట్లాడే శక్తిని కలిగించేదై గురుశిక్షణ పొందని వారికి కవిత్వరచనా సౌభాగ్యాన్ని ప్రసాదించే కారణంగా వుంటూ సరస్వతీ మోము తామరలోని తమ్ములింపు రసమవటాన్ని ఎప్పుడు ధరిస్తుందో కదా!

శ్లో॥ సరస్వత్యా లక్ష్మ్యా విధిహరి సవత్నో విహారతే
రతేః పాతివ్రత్యం శిథిలయతి రమ్యేణ వపుషో,
విరం జీవన్నేవ క్షపిత పశు పాశ వ్యతికరః

అమ్మా ! గౌరీ ! నిన్ను సేవించేవాడు సరస్వతితోను, లక్ష్మితోను బ్రహ్మవిష్ణువులకు వైరిగా విహరిస్తున్నాడు. రమ్య శరీరంచే రతీదేవి పాతివ్రత్యాన్ని సడలిస్తున్నాడు. అంతేగాక బీవుల సంబంధాన్ని, అవిద్యల సంబంధాన్ని తొలగించుకొన్నవాడై బీవన్నుక్తుడై కేవల సదాశివ తత్త్వాత్ముడై పరానంద సుఖాన్ని ఆస్వాదిస్తున్నాడు.

శ్లో॥ ప్రదీపజ్వాలాభి ర్దివసకరనీరాజనవిధిః
 సుధాసూతే శ్చన్దోపలజలలవై రర్హ్యరచనా,
 స్వకీయైరమ్బోభి స్సలిలనిధి సౌహిత్యకరణం
 త్వదీయాభి ర్వాగ్భి స్తవ జనని వాచాం స్తుతి రియమ్.100

ఓ జగన్మాతా! స్వకీయాలైన చేతి దివిటీల జ్వాలలచేత సూర్యుడికి ఆరతి గావిస్తూన్నట్లా,
 స్వకీయాలైన చంద్రకాంత మణులవల్ల ప్రవిస్తూన్న జలబిందువులచేత చంద్రుడికి అర్ఘ్యం
 సమర్పిస్తూన్నట్లా, స్వకీయాలైన ఉదకాలచే సముద్రుడికి తృప్తికారణమైన తర్పణం కావిస్తూన్నట్లా
 ఉంది. అది ఎలా ఉండంటే నీ వొసగిన నీ స్వరూపాలైన వాక్కుల కూర్పులచే నిన్ను నేను స్తుతిస్తున్నాను.